

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprovsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för ny ledamot av riksdagen

Till Valprovsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Fredrik Ahlstedt (M) utsetts till ny ledamot av riksdagen från och med den 29 augusti 2024 sedan ledamot Jessica Roswall (M) avsagt sig uppdraget och riksdagen godkänt detta (prot. 2023/24:140 § 3).

Valprovsnämnden har enligt 14 kap. 30 § vallagen (2005:837) denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 §.

Stockholm den 3 september 2024

Malin Bonthron

ersättare för ordföranden

/Sara Dadnahal
sekreterare

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Johanna Hornberger* (M) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält Christian Lindefjärd som suppleant i finansutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i finansutskottet

Christian Lindefjärd (SD)

§ 4 Svar på interpellation 2023/24:792 om ekonomisk jämställdhet

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Eva Lindh har frågat mig om jag har gjort en analys av hur jobbskatteavdraget och de remitterade förslagen påverkar jämställdheten och om jag i så fall kan redogöra för resultatet. Hon har också frågat om regeringen kommer att göra en ny analys av hur den samlade budgeten, till exempel när det gäller reformer i skatte- och transfereringssystemen och en minskning av statsbidragen till välfärden, påverkar fördelningen av de ekonomiska resurserna mellan kvinnor och män 2024. Slutligen har hon frågat om jag har gjort en analys av hur jämställdheten påverkas av neddragningarna i vår gemensamma välfärd och om jag i så fall kan redogöra för utfallet.

Jag välkomnar ledamotens engagemang i frågan. Regeringen arbetar aktivt för att nå målet om ekonomisk jämställdhet: att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

I propositionen om jobbskatteavdraget ingår en analys av effekterna för den ekonomiska jämställdheten. Denna analys visar att de kortsiktiga effekterna av jobbskatteavdraget ökar kvinnors och mäns disponibla inkomst procentuellt ungefär lika mycket. Det förstärkta jobbskatteavdraget är även en nyckel för att få fler i arbete. Att fler kommer i arbete är viktigt, inte minst för utrikes födda kvinnor som i dag står långt från arbetsmarknaden och drabbas särskilt hårt av det ekonomiska läget.

Regeringen redogjorde i budgetpropositionen för 2024 för effekten av regeringens ekonomiska reformer fram till och med budgetpropositionen för 2024. Där framgår att den samlade effekten av regeringens ekonomiska reformer hittills under mandatperioden ökar kvinnors disponibla inkomst procentuellt mer än mäns. Regeringen kommer i budgetpropositionen för 2025 att återkomma med en uppdaterad redovisning.

Regeringen förstärkte i budgeten för 2024 statsbidragen till kommunsektorn med nästan 16 miljarder kronor, omkring 40 procent av reformutrymmet. Det är en mycket stor satsning som har bidragit till att stärka välfärden. I vårändringsbudgeten sköt regeringen till ytterligare 6 miljarder kronor till regionerna och sjukvården. Kvinnor använder välfärdstjänster från kommunsektorn i högre utsträckning än män. Regeringens satsningar tillföll därför kvinnor i högre utsträckning än män.

Anf. 2 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jämställdhet handlar om att alla människor oavsett kön ska ha samma förutsättningar att påverka samhället och sina egna liv. Det är faktiskt en fråga om rättvisa. Alla människor har lika värde.

Den ekonomiska jämställdheten är en av de viktigaste frågorna när det gäller jämställdhet. Den är viktig för att förbättra förutsättningarna för alla svenskar. Den är också viktig för Sveriges ekonomi. När fler bidrar till ekonomin vinner alla.

I tider av kris är det oftast kvinnor och barn som drabbas hårdast. Den svåra tiden med hög inflation och lågkonjunktur har påverkat många men allra mest dem som redan vänder på varenda krona. Av dem är kvinnor i majoritet. Kvinnor har lägre löner och osäkrare anställningar, och de jobbar oftare deltid. Särskilt drabbade är ensamstående mammor, pensionera-

de kvinnor och kvinnor födda utanför Europa som saknar egen inkomst. De måste klara ökade matpriser och andra levnadsomkostnader trots att de redan från början hade det tufft ekonomiskt. I vintras kom en rapport som visade att många ensamstående mammor tog av sina sparpengar till basutgifter och att minst 40 procent var tvungna att låna för att ha råd att sätta mat på bordet till sina barn.

Enligt lag är regeringen skyldig att undersöka och redovisa hur den förda politiken påverkar oss i Sverige. För att vi ska veta vilka effekterna blir av de satsningar som genomförs krävs en tydlig och fullödlig jämställdhetsanalys kopplad till budgeten. Den analys regeringen har gjort i 2024 års budget har ifrågasatts.

I finansministerns svar, som jag tackar för, hänvisar hon till denna fördelnings- och jämställdhetsanalys och att svaren på mina frågor finns att läsa där. Om det vore så väl. Det låter ju fint att vi alla kan titta där, men jag tog upp detta i våras och väljer att göra det igen eftersom det fortfarande finns frågor. Jag tycker att rätt ska vara rätt, och eftersom det är svårt att se hur budgeten påverkar oss i Sverige behöver det bli tydligare. Detta är också en uppmaning inför framtiden.

Verkligheten ser inte så ljus ut som finansministern målar upp.

Ett exempel på att det inte går att läsa i budgeten hur detta påverkar jämställdheten är att analysen är sammanslagen för två år: 7 miljarder kronor som en följd av regeringens reformer 2023 och 5 miljarder 2024. Det gör det alltför svårt att läsa ut hur årets budget kan påverka.

Jag återkommer till fler exempel i nästa inlägg.

Anf. 3 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar Eva Lindh för interpellationen, och jag menar verkligen det. Jag är glad över att vi får prata om så viktiga frågor denna vackra sensommardag i Stockholm.

Jämställdhet är något både interpellanten och jag har pratat om tidigare och brinner för. Å ena sidan är det fantastiskt med alla dem som har gått före oss. På 150 år har jämställdheten i Sverige förbättrats enormt. År 1860 var Sverige så fattigt att vi till och med fick bistånd från andra länder, och ojämställdheten var stor. Sedan dess har mycket hänt. Å andra sidan finns det mycket kvar att göra på olika områden.

Låt mig vara lite personlig. Givetvis handlar det om politik men också om hur vi som individer lever och hur vi som föräldrar agerar. Jag har själv tre söner, och jag och min man har tänkt väldigt mycket på hur vi ska påverka dem att tänka på jämställdhet. Jag tror att det är viktigt att varje förälder gör det. Lärarna måste också tänka på hur de behandlar flickor respektive pojkar i klassrummet. Det finns många områden där vi på olika sätt kan stärka kvinnor och öka jämställdheten.

Nu handlar det om ekonomi. Även här är det enormt viktigt att politiken tar ansvar. Under de två år jag har haft det här jobbet har det varit enormt viktigt för mig att vi har kunnat pressa ned inflationen. De ökande kostnaderna drabbar, precis som interpellanten sa, allra mest dem som på olika sätt har trängd ekonomi, och ofta är det kvinnor. Därför har vi under det här året förlängt bostadsbidraget till barnfamiljer och höjt nivån med 40 procent. Vi vet att det allra mest träffar just de kvinnor som har de minsta marginalerna.

Att vi nu och många gånger tidigare har sänkt skatten för exempelvis undersköterskor har stärkt deras ekonomi, det de har fått behålla i plånboken. Om man lägger ihop Alliansens skattesänkningar med dem vi gjorde i opposition och dem vi gör nu är det stora summor. Det stärks såklart både för kvinnor och män, men eftersom sänkningarna har varit inriktade på låg- och medelinkomsttagare har de procentuellt sett mest stärkt kvinnor, vilket jag också nämnde i svaret.

Allt detta är viktigt för jämställdheten. Det finns andra frågor som jag också tycker är enormt viktiga när det gäller ekonomi och där vi som politiker har ansvar.

Hur ser vi till att fler kvinnor äger mer? Att vi 2024 är i en situation där kvinnor äger hälften så mycket som män i Sverige tycker jag att fler borde engagera sig i, både män och kvinnor. Hur får vi fler kvinnor att satsa, att våga ta risker och att starta företag? Idéerna och kraften finns där. Vi kan bidra med stöd för kvinnors företagande och många andra saker, men det behövs också en debatt och en stöttning från andra håll i samhället.

Jag vill tacka för den här frågan. Den är viktig. Vi kan göra många olika saker för att stärka kvinnors situation. Precis som interpellanten säger har det varit en fruktansvärt tuff tid med prisökningarna. Nu har de ändå dämpats, men konsekvenserna av inflationen finns fortfarande kvar.

Detta är en fråga att fortsätta jobba med på olika sätt. Det handlar både om att se till att kvinnor som vill jobba mer får göra det, såsom de som har ett deltidsarbete och inte kan leva på sin lön, och, som vi har varit inne på tidigare, om utrikes födda kvinnor som över huvud taget inte har en egen lön att leva på.

Jag gör en paus där och återkommer sedan.

Anf. 4 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jämställdheten och vikten av den kan aldrig överskattas. Den är verkligen viktig. Vi ser tendenser nu i Sverige på att jämställdheten är på väg tillbaka. Därför är det viktigt för oss politiker att hålla fast vid den, att prata om jämställdheten och att granska den.

När jag träffar kollegor från olika håll i världen brukar jag säga att en av de viktigaste frågorna, även om den kan låta tråkig och torr, är att vi alltid måste granska alla våra förslag och allt det vi gör genom jämställdhetsglasögon. Det kan vi göra med lagen om att göra en analys av hur varje förslag faktiskt påverkar politiken, samhället och de kvinnor som lever i Sverige. Det är därför jag, kanske med en dåres envishet, fortsätter att ta upp den här frågan.

Jag tycker att det finns brister i analysen. Finansdepartementet brukar vara väldigt bra på detta och är fortfarande bättre än en del andra departement. Det är dock inte en tröst, tycker jag, för detta måste göras hela tiden. Det har också kommit en del reformer från regeringen som har saknat den jämställdhetsanalys som bör finnas.

Jag vill ge några exempel på varför jag tycker att analysen brister. Det handlar till exempel, som jag sa, om sammanslagna år. Då kan man inte utläsa vad som gäller för det enskilda året och vad de budgetsatsningar man har gjort, till exempel för 2024, verkligen har gett.

Transfereringar är hopslagna med direkta skatter, så det är svårt att se hur detta slår. I en del beräkningar har man också utgått från till exempel att bensin- och dieselskatten skulle påverka alla lika mycket. Vi vet dock att kvinnor åker mer kollektivt och att män kör mer bil. Detta är viktigt att ta med.

Den skattesänkning som den så kallade brytgränsen innebär för höginkomsttagare finns inte med. Vi vet att två tredjedelar av dem som gynnas av detta är män. Andra budgetposter räknas ändå med – om än få. En är till exempel höjningen av bostadsbidraget, vilket gynnar kvinnor mer än män. Men det ena tar ut det andra.

En tidigare sak var elstödet. Det är dessutom inte möjligt att följa upp eftersom det är sekretessbelagt, men vi kan ändå anta att det gynnar män mer än kvinnor.

Vi räknade också i procent. Regeringen berättade nu i dag om nya jobb-skatteavdrag, men när vi pratar i procent är det viktigt att komma ihåg att kvinnor inte gynnas lika mycket av detta i kronor räknat eftersom de inte har lika höga löner. Detta är viktigt.

Jag vill också ta upp något som jag tryckte på tidigare, nämligen pengarna till välfärden. Finansministern har redogjort för att hon tycker att det har satsats mycket. Verkligheten säger något annat. Vi har en sjukvårdskris, och vi har en ny rapport som visar att skolan nu drabbas av de värsta nedskärningarna på 30 år.

Det gör lite ont i hjärtat när samma kvinnor som vi alla applåderade under pandemin nu drabbas av besparingar i offentlig sektor mer än män. De lovades bättre arbetsvillkor, och i stället drabbas de av de neddragningar som nu följer.

Anf. 5 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Frågan är om det är fel på skattesystemet eller pensionssystemet eller om det handlar om att vi har en rätt ojämlik arbetsmarknad.

Skattesystemet ska vara neutralt, och det ska även pensionssystemet vara. Vad menar jag med detta? Jo, jag tycker att det alltid ska löna sig att arbeta. Vi fokuserar dessutom särskilt på skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare, där kvinnor finns i högre utsträckning i de högre skalorna.

Systemen i sig handlar om att stötta låg- och medelinkomsttagare men också den som går till jobbet varje dag. Varför har vi föreslagit sänkt skatt nu? Jo, för att alla de kvinnor som går till jobbet varje dag, som sliter och som försöker få ihop sin ekonomi, ska kunna få behålla mer i plånboken.

Att sänka skatten för vanligt folk verkar inte vara något som Socialdemokraterna brinner för. Tvärtom har man här i Stockholm höjt skatten både i staden och i regionen nu, mitt i den värsta krisen för vanliga människor som går till jobbet och kämpar på olika sätt runt om i Stockholm. Det tycker jag är väldigt olyckligt.

Min man är sjuksköterska, och det är absolut ett underskott av män i vårdsektorn, men trots att vi är så jämställda har vi en ojämställd arbetsmarknad. Jag skulle vilja se en diskussion även om detta. Där tror jag att det finns mycket mer att göra. Jag tror att Eva Lindh och jag skulle kunna komma fram till ett ganska bra förslag som vi säkert skulle kunna diskutera vid annat tillfälle.

Låt mig ägna några sekunder och en minut åt välfärden. Välfärden har verkligen haft det enormt tufft. Och vad är det som har gjort att regionerna, de sjukvårdsansvariga, de senaste två åren har haft det tufft? Jo, det är inflationen.

Pensionskostnaderna har höjts från 30 till 60 miljarder bara på två år. Det har så klart trängt undan en del annat. Därför lade regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna 40 procent av reformutrymmet i årets budget på just välfärden. Dessutom sköt vi till ytterligare 6 miljarder, som jag sa tidigare.

Det är också viktigt att komma ihåg att många just nu jobbar med att hitta nya sätt att arbeta. Skolor har det tufft, men man ska också i ärlighetens namn komma ihåg att barnkullarna nu är betydligt mindre.

Regioner och kommuner är huvudansvariga för sin verksamhet och har ett ansvar för att finansiera den. Staten ska vara med och stötta och skjuta till. Detta finns det en bred samsyn om här i riksdagen, och det tycker jag är självklart. Det gjorde vi verkligen inför och under det här året, till exempel.

Olika kriser drabbar män och kvinnor på olika sätt. Finanskrisen drabbade män hårdast. Som Eva Lindh säger har nu många kvinnor i välfärden det tufft på olika sätt. Det är just därför vi har skjutit till. Det är just därför vi sänker skatten. Den som är undersköterska ska få mer pengar i sin plånbok när man har förlorat så mycket av sin realinkomst och reallöneökningarna har sänkts.

Slutligen har vi de äldre kvinnorna, garantipensionärerna, som är många runt om i Sverige och som har det väldigt tufft. Där har vi våra system med indexering, och på grund av den höga inflationen har förutsättningarna förbättrats. Det är 850 kronor varje månad under förra året och ytterligare 850 varje månad i år i höjning.

Det är så våra system fungerar. När priserna går upp på sådana nivåer ökar också ersättningarna. Det är i grunden bra att vi har dessa system, men jag vill också att en kvinna som går till jobbet och sliter, vare sig hon är ingenjör, busschaufför eller undersköterska eller jobbar med administration på riksdagen eller något annat, ska få ökad köpkraft och förstärkning.

Det går att göra detta när man prioriterar bland statens utgifter. Då kan man sänka skatten för den som arbetar. Man kan prioritera välfärd, försvar, polis och rättsväsen genom att säga nej till en del annat.

Anf. 6 EVA LINDH (S):

Fru talman! Är problemet skatterna eller arbetslivet? Självklart är det så att ojämställdheten i arbetslivet är ett stort problem och det som bidrar mest till att det skiljer 30 procent mellan kvinnors och mäns pensioner. Skatterna driver på denna ojämlikhet. Att man inte hanterar skatterna rätt och beslutar sig för hur man ska ha det med dem gör att orättvisorna ökar.

Sedan vill jag rätta finansministern. Helt ärligt är det så att vi också föreslog en skattesänkning som var riktad till vanligt folk.

Finansministern nämnde höjda skatter i kommunerna, som beror på att kommunerna ofta har det tufft. Man höjer skatterna för att klara den välfärd som man har. Vi behöver ge mer resurser till välfärden. Detta är oerhört viktigt för välfärdens skull. Att välfärden verkligen fungerar är naturligtvis viktigt för oss alla.

Det är också så att neddragningar i offentliga utgifter drabbar kvinnor oproportionerligt. Det får långsiktigt negativa konsekvenser för tillväxten men framför allt för jämställdheten. När resurserna till välfärden är otillräckliga påverkar det alla, men det drabbar särskilt kvinnor.

Jag kommer att fortsätta att kämpa för detta. Jag vill skicka med att det måste till en ordentlig analys så att vi kan se vad det här faktiskt innebär. Tänk på vad förutsättningarna blir! En procentuell ökning eller sänkning av skatten gör skillnad för de kvinnor som tjänar väldigt lite. Vi måste ta hänsyn till den ekonomiska situation som många kvinnor har.

Det är viktigt med ekonomisk jämställdhet för både kvinnor och män. Det är viktigt att ta med detta.

Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack än en gång, Eva Lindh, för interpellationen!

Jämställdhet handlar om flera saker. Det handlar om ekonomi, det handlar om makt och det handlar om frihet och om fler saker än så. Jag som finansminister och vi som regering jobbar på många fronter, till exempel med att trycka bort hedersförtrycket, som är det största gisslet och hindret för många unga flickor när det gäller att växa upp, vara fria individer och göra sina egna val.

När det gäller kvinnovårdsfrågan arbetar vi för att se till att fler kvinnor inte ska behöva sluta sina liv i hemmet på grund av våld från män i deras närhet. Det finns en bredd av åtgärder och insatser som vi gör. Vi sänker skatten för kvinnor och män. Jag vill att fler kvinnor ska ha mer att leva av och kunna spara lite mer för att till exempel kunna lämna en destruktiv relation.

Allt detta är frågor som jag tycker är väldigt viktiga, och jag är glad att Eva Lindh lyfter upp dem.

Slutligen spelar politiken också roll vad gäller att gå före. Vi har de statliga bolagen – en portfölj med ett värde på över 800 miljarder. Där är staten, under både den förra och den nuvarande regeringen, ett föredöme i att se till att vi har jämställdhet. Där sticker jag ut hakan och säger att det är världens mest jämställda bolagsportfölj i bemärkelsen på styrelsenivå och vd-nivå. Det är jag väldigt stolt över. Det visar att det går att ha kvinnor och män i våra bolag. Jag tror att det är bra att man använder all kompetens som finns i Sverige. Där borde fler börsbolag ta efter, för det finns mycket mer att göra.

Vi kommer att fortsätta kämpa tillsammans, tror jag. Vi har delvis olika utgångspunkter, men de är ofta lika – att kvinnor och flickor ska vara fria, trygga och ha ekonomisk frihet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2023/24:833 om ett nytt skatteavtal med Portugal

Anf. 8 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Fredrik Olovsson har frågat mig om jag gjort eller tagit initiativ till någon analys vad gäller behovet av och möjligheterna till ett nytt skatteavtal med Portugal eller om jag avser att göra det. Han har även

frågat om jag tagit några kontakter med Portugals regering för att starta förhandlingar om ett nytt, modernt och rättvist skatteavtal eller om jag avser att göra det. Slutligen har han frågat om när man kan förvänta sig ett förslag till riksdagen om ett nytt och rättvist skatteavtal med Portugal.

Fredrik Olovsson återkommer i denna fråga, som har sin bakgrund i att Sverige 2021 sa upp sitt skatteavtal med Portugal. Som jag nämnde i vår tidigare debatt är regeringen öppen för att förhandla om ett nytt avtal med Portugal. Vi vill såklart ha ett skatteavtal med Portugal, men förutsättningarna för ett nytt avtal måste vara de rätta. Här räcker det inte med att Portugal har avskaffat de särskilt gynnsamma skattereglerna, som innebar att pensioner som upparbetats i Sverige kunde bli helt skattefria efter en flytt till Portugal. Det behövs tydligare besked från Portugal.

I nuläget ser vi inte att Portugal visat att man är villig att acceptera ett avtal enligt dessa principer.

Anf. 9 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Som indikerades från Elisabeth Svantesson har jag interPELLERAT i denna fråga tidigare, för nio månader sedan. Det kan hända väldigt mycket i både livet och samhället på nio månader, så det är ändå relevant att ta upp frågorna igen.

Någon kanske kan undra varför man är så ihärdig att man interPELLERAR finansministern om just skatteavtal, men det finns anledning att påminna om att dessa finns till för och har som syfte att undvika, minska eller lindra effekterna av internationell dubbelbeskattning och förhindra internationell skatteflykt. Ett annat viktigt syfte är förstås att, genom att göra detta, underlätta för och uppmuntra till investeringar och handel mellan de avtalslutande staterna.

Sverige har varit väldigt aktivt på skatteavtalsområdet, och vi är kända för att ha ett omfattande och konkurrenskraftigt nät av skatteavtal. Detta underlättar både för människor och för företag. Precis före denna interpellationsdebatt fick jag ett mejl från en företagare här i Sverige som ville beskriva vilka problem som uppstår i just hans relationer med Portugal. Det har alltså betydelse för många.

Precis som finansministern var inne på har vi haft ett skatteavtal med Portugal som vi – en enig riksdag – sa upp. Det hängde ihop med de skatteregler som Portugal självt hade infört och som tillsammans med hur avtalet såg ut innebar skattefrihet för en viss typ av svenska pensioner. Vi har alltså varit i ett avtalslöst tillstånd i tre år nu.

Som jag också sa i min interpellation har Portugal ändrat dessa regler i sin interna rätt. Detta gjorde man vid årsskiftet, och det borde därmed finnas goda möjligheter att komma överens om ett avtal som kan underlätta för både privatpersoner och företag att verka i våra två länder.

På min fråga om det har tagits några kontakter med portugiserna om att starta förhandlingar har jag inte fått något riktigt svar, och jag ställer därför frågan igen: Har finansministern tagit någon kontakt om förhandlingar eller rentav haft samtal om det i någon form, eller har det inte funnits några som helst framstötter från svensk sida gentemot Portugal eller omvänt i denna viktiga fråga? Detta får vara den första frågeställning som vi reder ut här.

Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, Fredrik Olovsson, för frågan! Det korta svaret är nej, jag har inte haft personliga kontakter, men våra olika departement på tjänstemannanivå har kontakt med alla EU-länder på olika sätt, som Fredrik Olovsson mycket väl vet.

Till den som lyssnar eller läser protokollet kan jag säga något kort om det som Fredrik Olovsson var inne på, om varför detta är viktigt. Skatteavtal är viktiga för våra internationella samarbeten. Dem ska vi värna så långt som det bara är möjligt; där är Fredrik Olovsson och jag helt överens. Vi har skatteavtal med många länder, och det har vi för att främja investeringar och såklart också för att undvika dubbelbeskattning.

Det finns vissa principer i de här avtalen, och vi följer de principer som finns och som har tagits fram av OECD. När det gäller pensioner ger modellavtalet i princip de länder som så önskar rätten att beskatta tjänstepensioner vid utbetalning till ett annat land, så kallad källstatsbeskattning. Det är den väg Sverige har valt; vi vill ju kunna beskatta alla pensioner som utbetalas från Sverige. Det är en principiell fråga för våra skatteavtal, och jag uppfattar att Fredrik Olovsson och jag tycker lika om det.

Vi har speciella svenska principer som vi menar behöver värnas när vi upprättar avtal. Både när det handlar om att upprätthålla avtalen och när det gäller att förhandla om nya finns de här principerna och ingångarna med i förhandlingarna. Det var en princip som den förra regeringen hade – faktiskt även när man sa upp avtalet med Portugal. Det är ändå bra för den som tittar eller lyssnar att veta att det var Socialdemokraterna som sa upp avtalet.

Bara ett litet instick, fru talman, på tal om skatteavtal: Det är ändå glädjande för Sverige att vi nu har lyckats med ett Öresundsavtal. Det vill jag gärna ha sagt. Det har varit väldigt efterfrågat speciellt i södra Sverige, där många pendlar över till Danmark. Här lyckades vi äntligen, efter många års försök, ro i hamn med ett avtal som gör det lättare för den som pendlar mellan Sverige och Danmark att distansarbeta. Det innebär också att Danmark faktiskt kommer att öka sin kompensation till Sverige. Förhandlingarna hade pågått länge, men nu rodde vi avtalet i hamn.

Jag går tillbaka till skatteavtalet med Portugal, vilket har varit en följetong. Fredrik Olovsson säger i interpellationen att det råder nya förutsättningar nu, men jag vill mena att förutsättningarna inte är särskilt nya. Vi är självklart beredda att förhandla med Portugal om de visar intresse för det. Efter att den socialdemokratiska regeringen sa upp avtalet måste man från Portugals sida också visa intresse.

Det räcker ju inte med att Portugal har tagit bort de gynnsamma skattereglerna, utan man måste också acceptera ett avtal som gör att vi kan beskatta pensioner från Sverige. I nuläget är så inte fallet. Men skulle det bli så att skatteavtalet med Finland ratificeras får vi ju se hur Portugal ställer sig till detta. Med detta sagt är det här en lång följetong. Vi uppfattar inte att Portugal har ändrat sin inställning, och därmed är det svårt att förhandla om ett nytt avtal.

Anf. 11 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Det var ju en enig riksdag som ställde sig bakom förslaget, och jag tror att Elisabeth Svantesson var riksdagsledamot då och även tyckte att det var en bra idé att säga upp avtalet. Det var ett avtal som upp-

enbart missbrukades och som i grunden gynnade väldigt rika människor som ville ta ut väldigt mycket pengar mer eller mindre obeskattat, vilket absolut inte var avsikten.

Som finansministern var inne på är det inte bara vi i Sverige som har varit upprörda över det, utan det har även andra länder varit – som Finland. Det är möjligt att den press som har satts på Portugal från oss och andra har haft betydelse för att man ändå ändrar de interna skatteregler som var en stor del av skulden till det här problemet – det och, sannolikt, att det i ett land som har stor ojämlikhet kan upplevas som ganska orättvist att rika utlänningar får en gräddfil.

Oavsett detta är det problematiskt att inte ha ett avtal. Jag förstår att det inte har förekommit några kontakter mellan Elisabeth Svantesson och hennes kollega i Portugal, vilket i och för sig är olyckligt. Det kan nämligen vara svårt att veta hur inställningen är; det är möjligt att det pågår en sådan här diskussion också i det portugisiska parlamentet – att någon ledamot undrar om finansministern har tagit några initiativ och att finansministern säger att de är öppna för diskussion men inte själva tagit någon kontakt.

Så där kan man liksom inte hålla på, utan man får reda ut om det finns någon möjlighet att komma igång med en förhandling och komma framåt i den här frågan. Det handlar om att vi inte ska få ytterligare år av otrygghet, osäkerhet och oklarhet i våra ekonomiska relationer för både individer och företag.

När avtalet sades upp och skatteutskottet yttrade sig och tog ställning i frågan handlade det faktiskt, vilket man ser om man läser yttrandet, just om problemet med hur pensioner beskattas. Det var det avgörande. Nu säger finansministern att ytterligare saker behöver finnas på plats.

Ska jag tolka detta som att man helt enkelt ska använda sig av modellavtalet och att det inte var tillräckligt att gå tillbaka till den modell med ett tilläggsprotokoll som förhandlades fram – och som Portugal aldrig ratificerade, vilket innebär att vi till sist sa upp det? Det skulle ju inte innebära att man är precis på modellen, men det skulle innebära att man kom till rätta med just det här problemet. Är det så jag ska uppfatta finansministerns position?

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Det stämmer absolut att vi stod bakom det beslutet; jag bara konstaterar att detta avtal sas upp under den förra regeringen. Vi ser heller inga större förändringar hos Portugal, och det är därför vi inte är i en förhandling. Jag fick frågan av Fredrik Olovsson om jag har kontaktat min kollega om detta sedan den senaste debatten, och det har jag inte. Sedan träffar jag självklart kollegan på våra olika möten i Bryssel.

Hela poängen är dock att ta ansvar för svensk ekonomi, vilket även handlar om att ta ansvar för skatteavtal. Det är viktigt för oss, och det är därför vi har uppdaterat Öresundsavtalet. Men det handlar ändå om – och det vet jag att vi här i grund och botten är överens om – att vissa principer ska värnas. Det är principer som är viktiga för Sverige när vi förhandlar om i vilken utsträckning vi ska avstå beskattningsrätt, och jag uppfattar att Fredrik Olovsson och jag tänker lika i detta.

Det tidigare avtalet blev orimligt eftersom Portugal införde den gynn-samma skatteregimen. Det innebär att pensioner från Sverige inte beskattades vare sig i Sverige eller i Portugal, vilket såklart var en helt ohållbar

situation. Ett nytt avtal, vilket vi naturligtvis gärna vill ha på plats, behöver ta höjd för att undvika att en liknande situation uppstår. Sverige ska i alla lägen ha rätt att beskatta svenska pensioner.

Det är alltså självklart att frågan inte är död på något sätt. Så fort vi märker att det har skett en förändring och att det finns en vilja hos den portugisiska regeringen att sätta sig vid förhandlingsbordet är jag självklart beredd att göra det – jag vill jobba hårt för att Sverige ska ha bra skatteavtal – men hittills har vi inte sett några som helst indikationer från Portugals sida på att så skulle vara fallet.

Anf. 13 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Jag ska avsluta med några uppmaningar till finansministern, och den första får ändå vara: Sätt fart på den här processen själv! Man kan inte sitta på var sin kammare och prata om varandra, utan det måste vara mycket bättre att helt enkelt prata med varandra och komma överens om att starta en process som kan sluta i ett nytt, modernt, rättvist och bra skatteavtal mellan Sverige och Portugal.

Vi är båda EU-medlemmar och borde naturligtvis göra allt vi kan för att underlätta rörlighet för såväl människor som företag och underlätta affärer mellan svenska och portugisiska företag. Ta alltså ett initiativ som verkligen gör att vi kan få ett bra och väl fungerande avtal på plats!

Det kanske också går åt mindre tid för just finansministern om man väljer den vägen framåt eftersom jag sannolikt kommer att upprepa den här interpellationen med, som jag tror att den tidigare interpellanten sa, en dåres envishet tills ett avtal finns på plats.

Det finns i och för sig även andra länder som det är viktigt att vi har avtal med. Det danska avtalet är definitivt viktigt och omfattar kanske också fler människor än vad ett portugisiskt skulle göra, men styrkan med de här avtalen är likväl att man har ett väldigt fint nät som innebär att svenskar kan röra sig runt om i världen och Europa och att svenska företag kan göra affärer med andra länder under bra villkor.

Det är väl alltså uppmaningen: Börja med ett samtal när ni ses nästa gång, finansministern!

Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar än en gång ledamoten för frågan.

Fredrik Olovsson och jag har arbetat ihop under många år. Vi har haft lite olika roller. Fredrik Olovsson vet att jag inte har särskilt svårt att sitta ned och prata med människor från alla partier eller från olika länder; tvärtemot ser jag ofta fram emot det. Jag gillar människor. Jag gillar också att komma framåt när det gäller olika typer av politiska problem, och detta är ett problem.

Avtalet sades upp eftersom Portugal inte gjorde det som Sverige och Portugal hade kommit överens om. Hittills har vi över huvud taget inte sett någon vilja från Portugals sida.

Betyder det att denna fråga är död för lång tid framöver? Nej. Min bild är att vi ska ha ett skatteavtal med Portugal på plats; det är rimligt. Då måste Portugal dock ha en grundläggande inställning som är förändrad jämfört med tidigare – annars är det slöseri med tid att sitta vid det bordet. Då kan vi i stället förhandla om annat.

Vi håller dock helt med om att det bästa både för privatpersoner och för företag och deras investeringar är att Sverige får till ett skatteavtal med Portugal.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2023/24:827 om arbete på EU-nivå mot anonym påverkan

Anf. 15 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Matilda Ernkrans har frågat mig vilka initiativ jag tänker ta på EU-nivå för att stoppa hat, hot och desinformation från anonyma konton i sociala medier.

Regeringen ser allvarligt på risken att hat, hot och desinformation leder till splittring i samhället, tystade röster och ett urholkat förtroende för våra demokratiska institutioner. Den svenska gemenskapen ska fortsatt präglas av tillit, trygghet och respekt för grundläggande fri- och rättigheter. Som Matilda Ernkrans lyfter fram finns det, utöver de åtgärder som vidtas nationellt inom olika statsråds ansvarsområden, även skäl att agera på EU-nivå.

Bland insatser som redan vidtagits inom EU vill jag särskilt nämna förordningen om en inre marknad för digitala tjänster, DSA, som ställer krav på de största plattformarna bland annat när det gäller desinformation. Ett annat exempel är förordningen om politisk reklam, som syftar till att underlätta för väljare att känna igen och förstå vem som ligger bakom politisk reklam. Ett ytterligare exempel är den nya förordningen om artificiell intelligens, som förbjuder användningen av AI-system som syftar till att manipulera eller vilseleda.

Vid sidan av lagstiftning tas andra initiativ, till exempel den uppförandekod om desinformation som många plattformstjänster har anslutit sig till.

Frågans gränsöverskridande natur har under en följd av år föranlett ett brett och omfattande arbete inom EU. Regeringen ser därför positivt på att Ursula von der Leyen ger frågan stort utrymme i sina politiska riktlinjer för nästa kommission.

Detta ger anledning att påminna om betydelsen av att EU-åtgärder utformas på ett balanserat och proportionerligt sätt. På det här området aktualiseras ofta avvägningar där yttrandefrihet och andra rättigheter måste balanseras mot vikten av att motverka avarter som kan få mycket allvarliga konsekvenser. Regeringen värnar denna balans.

När det gäller det mer specifika innebär regeringens ansvarsfördelning att statsråd som har ansvar för ett politikområde också hanterar de EU-frågor som ryms där. I allmänna rådet, där jag som EU-minister företräder Sverige, behandlas allmänna och tvärsektoriella frågor. Ett sådant exempel är den nyss nämnda förordningen om politisk reklam. Detta innebär dock inte att jag har ansvaret för frågor som rör desinformation och otillbörlig påverkan. Sådana frågor hanteras som huvudregel heller inte i allmänna rådet. Eftersom frågan om hat, hot och desinformation kopplat till sociala medier berör flera statsråds ansvarsområden vill jag dock understryka att

det är viktigt att regeringen arbetar gemensamt, särskilt då detta kräver att initiativ tas både nationellt och på EU-nivå.

Prot. 2023/24:141
5 september

Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaren.

För att detta ska bli en begriplig debatt, och för att lyfta fram lite av det som statsrådet valde att inte ta med i sitt svar, tänkte jag börja med att redogöra för bakgrunden till mina frågor till EU-ministern om den svenska regeringens arbete på EU-nivå för att stoppa hat, hot och desinformation från anonyma konton i sociala medier.

Det briserade före sommaren. Det granskande journalistiska arbete som gjorts av *Kalla fakta* i TV4 satte ljus på och bevisade vad vi egentligen redan visste men nu fick svart på vitt, nämligen att Sverigedemokraternas partikansli orkestrerar en trollfabrik med fejkade anonyma konton för att påverka opinionen i Sverige. Dessa sprider organiserat desinformation och eldar på hot och hat i Sverige.

Metoden påminner om de påverkanskampanjer i det dolda som vi också kan se från makter som Ryssland, Iran och Kina liksom från extrema grupperingar på olika håll i Europa. Vi har fått bevittna hur Sverige blivit måltavla för omfattande kampanjer som syftar till att skada landet. Narrativ om invandring, antisemitism och hbtqi-rättigheter används för att utmåla vårt land som ett land i förfall. Anonyma konton används för att hota och skrämma meningsmotståndare, granskande journalister och forskare som anses tycka, granska eller forska fel. Det är allvarligt.

Desinformation och splittrande hatretorik gör inte bara Sverige utan också Europa otryggare och svagare. Europa står i dag inför sina största utmaningar sedan andra världskriget. Rysslands krig i Ukraina har skakat vår kontinent och visat på sårbarheten i vår säkerhetsordning.

Den som tjänar på Sverigedemokraternas fejkkonton, som sprider vilseledande information, är Putin. När Sverige och europeiska demokratier hotas inifrån genom denna typ av verksamhet vet vi att det spelar Putin i händerna. Putin räknar med att detta ska splittra Europa, undergräva stödet till Ukraina och försämra Europas försvarsförmåga, inte minst genom att undergräva försvarsviljan. I dagens säkerhetspolitiska läge är det allvarligt.

Jag tycker att det är enkelt att konstatera att det Sverigedemokraterna ägnar sig åt i Åkessons trollfabriker är just politiska bedrägerier. Ytterst är det svenska folket som blir bedraget, och här måste Sverige stå upp för svenska folket.

Man kan göra mer på nationell nivå, men som statsrådet nämnde är internet och cybersäkerhet i allra högsta grad en internationell angelägenhet. Regelverk behöver utformas gränsöverskridande, och därför behöver mer göras på EU-nivå för att skydda svenska folket och Europas medborgare mot inre och yttre krafter som sprider hat, hot och desinformation.

I kommissionsordförande von der Leyens program för den kommande mandatperioden i EU framför hon att demokratin är under attack i Europa. Hon menar att detta har ökat kraftigt, att metoderna är mer skadliga och svårare att spåra samt att detta är enklare att sprida i sociala medier. Det låter som att von der Leyen ger en direkt beskrivning av det avslöjande *Kalla fakta* gjorde om Sverigedemokraternas kommunikationsavdelning.

Svar på
interpellationer

von der Leyen presenterar en europeisk demokratisköld för att skydda Europa. Hon föreslår bland annat en ny myndighet som liknar Myndigheten för psykologiskt försvar i Sverige.

Detta är anledningen till att jag ställde dessa frågor till EU-ministern, som ser ut att bli vår framtida EU-kommissionär. Av många olika anledningar känns det mycket angeläget att ge EU-ministern möjlighet att berätta inte bara vad man har gjort utan också vad man kan tänka sig att ta initiativ till att göra framöver för att stoppa fejkkonton.

Anf. 17 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Jag tackar Matilda Ernkrans för frågorna. Det är oerhört viktiga frågor som lyfts fram i interpellationen.

Som jag nämnde i mitt svar har EU vidtagit flera åtgärder under denna mandatperiod för att motverka spridning av hat, hot och desinformation. Det är åtgärder som både denna och den förra regeringen står bakom och som svenska Europaparlamentariker dessutom aktivt har drivit på för i förhandlingarna.

Precis som Matilda Ernkrans tänkte jag ta tillfället i akt och utveckla lite vad dessa saker handlar om. När Ursula von der Leyen tillträdde som kommissionsordförande 2019 lyfte hon i sina politiska riktlinjer fram att det behövs EU-gemensamma tillvägagångssätt och standarder för att hantera problem som desinformation, hat och hot online. Dessa skrivningar har sedan utmynnat i ett antal olika initiativ som ministerrådet och Europaparlamentet har kommit överens om och som nu ska börja tillämpas i praktiken.

Exempelvis lyfte jag fram förordningen om artificiell intelligens, som antogs förra sommaren och som ska gälla från augusti 2026. AI som används för att påverka väljare kommer där att vara klassad som högrisksystem. Det innebär att de som utvecklar sådana AI-verktyg har ett ansvar för att minimera riskerna och utforma dem på ett sådant sätt att de tillåter mänsklig kontroll, så att algoritmerna inte får ett eget liv, så att säga.

Alla AI-system som ämnar undergräva personers beslutsfattande och fria val genom att vilseleda och manipulera kommer också att förbjudas.

Ett annat exempel som jag tog upp i mitt första inlägg var förordningen om politisk reklam. Även den syftar till att bidra till ett förbättrat debattklimat. Från nästa höst måste politisk reklam vara tydligt märkt och innehålla uppgifter som klargör reklamens politiska karaktär, vem som är uppdragsgivare och att budskapet riktas till vissa personer på grund av persondata. Men förordningen om politisk reklam omfattar inte obetalda inlägg på onlineplattformar. Därför kommer vi att behöva även andra verktyg för att bekämpa desinformation.

Det här är som sagt en viktig fråga. Jag har besökt bland annat Metas kontor på Irland för att gå igenom hur techbolagen arbetar för att motverka desinformation. EU-kommissionen tog, som jag också redan har lyft upp, fram förslaget om The Digital Services Act, DSA, som klassificerar vissa tjänsteleverantörer som mycket stora onlineplattformar på EU:s inre marknad. Det handlar om Facebook, Instagram, Tiktok och Youtube. Dessa plattformar måste anpassa sin funktionalitet och sina användarvillkor för att inte hjälpa till med otillbörlig påverkan vid val. Det kommer helt enkelt att införas tuffare krav.

Det finns också svenskar som har varit väldigt aktiva i dessa förhandlingar. Det gäller såväl den förra regeringen, som Matilda Ernkrans satt med i, som den här regeringen och exempelvis Europaparlamentariker Arba Kokalari, som satt med vid förhandlingsbordet på slutet när det förhandlades om just den filen.

Jag upplever och uppfattar att den förra regeringen och den här regeringen inte har haft några politiska åsiktsskillnader om dessa olika förslag som vi nu ska jobba med att implementera. Här har såväl Matilda Ernkrans som jag och andra stor betydelse i vårt fortsatta arbete med att vara drivande för att motverka desinformation.

Avslutningsvis ska jag säga något om vad man kan göra framåt. Precis som Matilda Ernkrans säger har Ursula von der Leyen i den nya riktlinjen lyft upp just åtgärder som kommer att behövas för att skydda vår demokrati. I sina politiska riktlinjer för nästa mandatperiod har hon bland annat, vilket Matilda Ernkrans också sagt, lyft upp vår svenska myndighet för psykologiskt försvar som en förebild.

Anf. 18 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Tack för svaret, ministern, även om det kan uppfattas som lite svagt när det gäller vad man ska göra framåt och vilka nya initiativ man ska ta.

Jag tycker som sagt att det finns anledning att engagera sig mer i de här frågorna. Det blir extra högtintressant när Sveriges EU-minister är på plats här i kammaren, och vi vet att hon är nominerad till att bli vår nästa svenska EU-kommissionär. Hon kommer att ingå i den europeiska EU-kommissionen. Som ny EU-kommissionär kommer statsrådet Jessica Roswall att bli en av de mäktigaste svenskarna, om inte den mäktigaste svensken, i hela EU. Därför är det mycket intressant att höra hur EU-ministern ser på de här frågorna och på sin roll i en framtida kommission.

Det finns mer att göra, och kommissionens ordförande von der Leyen skisserar på det i sitt program för kommissionen under de kommande fem åren. EU-minister Roswall kommer som sagt att vara en del av den. Då är det intressant att få veta mer om hur vår framtida kommissionär ser på det.

Kommer Roswall att stötta von der Leyens demokratisköld för att skydda Europa mot desinformation, cyberhot och demokratihot? Hur ser Roswall på en ny europeisk myndighet liknande den som von der Leyen skisserar på? Vill Roswall ha en sådan myndighet på europeisk nivå?

Kan statsrådet säga något ytterligare om hur antingen regeringen eller hon som framtida kommissionär ser på möjligheten att ge Europol ett utökat uppdrag för att stärka medlemsstaternas nationella polismyndigheter i ett brottsbekämpande arbete online? Kan hon säga något om att skärpa EU:s lagstiftning när det gäller att tygla algoritmer som driver fram extremt innehåll på nätet eller om att utveckla den AI-förordning som statsrådet själv nämnde för att kunna ta in, upptäcka och motverka bedrägerier och deepfakes?

Svenska folket och medborgare i Europa behöver skyddas mot desinformation, hat och hot. *Kalla faktas* avslöjande om Åkessons trollfabrik har visat att det finns ett behov av att göra mer. Inför EU-valet såg vi också att svenska kommuner och myndigheter drabbades av stora cyberattacker. Vi behöver alltså verkligen ta det här hotet på allvar. EU måste skyddas mot anonym påverkan och mot risken för att yttre och inre krafter splittrar

oss, inte minst i krigstider. Vi behöver hålla ihop för Ukraina och för Europas fred, frihet och säkerhet.

Mitt och Socialdemokraternas medskick till ministern är att problemet behöver tas på ännu större allvar och att mer måste göras mot de krafter som sprider desinformation, hat och hot från Sverige och inifrån unionen. Vi har alltså stora förväntningar på statsrådet Roswall och ännu större förväntningar på Sveriges nästa EU-kommissionär.

Anf. 19 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Jag kommer inte att kunna svara på alla Matilda Ernkrans frågor. De är lite för tidigt ställda. Men jag kan säga att generellt sett – det är vi också överens om i den här kammaren – har värderingar när det gäller skydd för demokrati och arbete mot desinformation alltid stått högt på min dagordning. Det gäller även för den här regeringen och även tidigare regeringar.

De förhandlingar om de förslag som jag lyfter fram tycker jag är väldigt värda att diskutera här. De kom runt 2019 i en orolig värld, som nu har blivit alltmer orolig. Nu måste vi lägga ännu mer fokus på att implementera dem. Det är förordningar och direktiv lite blandat. Jag tror att jag i min nuvarande roll under några dagar till men också som blivande kommissionär kommer att ha ett viktigt jobb att göra där. Det tror jag att också Matilda Ernkrans med kollegor kommer att ha. Det handlar bland annat om att trycka på för hur viktiga frågorna är men också om att värna balansen, som jag var inne på lite grann. Det brukar vara en klassisk svensk ställning i de olika förslag som Matilda Ernkrans lyfter fram. Jag kommer såklart inte att i dag svara exakt hur det kommer att bli framöver. Men jag känner mig trygg i att jag har ett starkt stöd för att värna om och trycka på de här viktiga frågorna.

Regeringen tar de här frågorna på fullaste allvar och har gjort det ända sedan dag ett, bland annat mot bakgrund av den oroliga omvärld som Matilda Ernkrans lyfte fram i sitt första inlägg. Det är många ministrar som är inblandade och ansvarar för de olika delarna. Bland annat fattade regeringen i somras beslut om en ny nationell säkerhetsstrategi, just för att tydliggöra Sveriges förmåga när det gäller att möta hybridhot, desinformation och påverkansoperationer. Men det handlar inte bara om att identifiera vilka förmågor som finns och om att identifiera och hantera hoten utan också om hur vi själva kan minska sårbarheten och stärka motståndskraften i samhället.

I fråga om våra nationella säkerhetsintressen, omvärldsläget och Sveriges förutsättningar är regeringens absolut viktigaste uppgift att prioritera och fokusera på de här frågorna. Om man har tid och lust kan jag definitivt rekommendera att läsa den nationella säkerhetsstrategin.

Regeringen jobbar också med en massa andra förslag. Bland annat har kulturministern varit här och informerat om att Mediemyndigheten fått i uppdrag att genomföra en nationell satsning på att stärka medie- och informationskunnigheten, just för att motverka desinformation.

Vi hade nyss ett Europaparlamentsval där frågan definitivt stod högt på agendan för oss alla. Europaparlamentets talman Roberta Metsola var här i riksdagen. Hon träffade också statsministern. Jag var också med på ett möte där just den här frågan stod på agendan. Det gjorde den säkert när Matilda Ernkrans träffade henne också.

Statsministern bjöd även in alla partiledare till en diskussion om detta och informerade om hur våra olika myndigheter jobbar tillsammans med de här frågorna. Det handlar om alltifrån Valmyndigheten till länsstyrelserna, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Myndigheten för psykologiskt försvar, som vi redan har nämnt, med flera.

Avslutningsvis vill jag ta tillfället i akt och nämna ytterligare en sak som regeringen jobbar med. Det handlar om omvärlden och Moldaviens närmande till EU, som jag och Matilda Ernkrans har talat om ett antal gånger.

Min statssekreterare var där nyligen. Moldavien är ett land som verkligen är utsatt för desinformation, och vi behöver hjälpa och stötta dem. Försvarsministern och ministern för civilt försvar var också nyligen där och tecknade en avsiktsförklaring för att stärka försvarssamarbetet bland annat med syftet att motverka desinformation. Regeringen jobbar alltså brett med dessa frågor.

Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag vet inte riktigt, men det kan vara så att det här är sista gången som jag och EU-ministern möts i debatt i riksdagens kammare. Kanske kan man också ana sig till att det här till och med är sista debatten för statsrådet Roswall i denna kammare.

Jag vill därför avsluta med att tacka EU-minister Jessika Roswall för denna debatt men också för de snart två år som hon har varit EU-minister och för det arbete som vi gjort gemensamt.

Jag vill också passa på att önska Jessika Roswall varmt lycka till som Sveriges nästa EU-kommissionär. Det är viktigt för Sverige vem som är Sveriges EU-kommissionär. Jag vet att EU-minister Roswall brinner för EU-samarbetet och är en mycket hårt arbetande minister. Det kommer hon säkerligen att ta med sig in i det kommande uppdraget som Sveriges nästa EU-kommissionär.

Det är verkligen inte något litet att bli Sveriges EU-kommissionär. Det är stort, mycket stort. Varmt lycka till!

Anf. 21 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Jag vet att Matilda Ernkrans med flera har höga förväntningar på mig, vilket tydligt har visat sig här i dag. Det tackar jag för. Jag hoppas att jag kan leverera.

Jag ska inte låta detta bli en personlig diskussion mellan mig och Matilda Ernkrans, men det här är stort. Om jag blir godkänd kommer jag såklart att återkomma till riksdagen i den formen, så vi kommer att ha möjlighet att samarbeta.

EU-frågorna är viktiga. Det vet Matilda Ernkrans och jag, och de förtjänar också att vara det. Jag hoppas som sagt att jag kommer att kunna leverera.

Jag vill passa på att tacka för ett gott samarbete. Det här är förmodligen min sista debatt här i plenum. Och återigen vill jag tacka för att jag fick denna interpellation, lämpligt nog bara några dagar innan jag slutar. Tack för ett gott samarbete och tack för i dag!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2023/24:830 om rättspsykiatri

Anf. 22 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Eva Lindh har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att hantera den uppkomna situationen inom rättspsykiatri.

Det är sjukvårdshuvudmännen, med direktvalda politiker på kommun- och regionnivå med beskattningsrätt, som ansvarar för att tillhandahålla god och jämlik hälso- och sjukvård. Frågan om ansvaret, inbegripet kostnadsansvaret, för den rättspsykiatriska vården har debatterats under lång tid. I dessa sammanhang har det bland annat lyfts fram att beläggningssituationen inom rättspsykiatri är ansträngd, att det kan finnas skäl att se över vem som ska inneha ansvaret för den rättspsykiatriska vården och hur den vård som erbjuds kan utvecklas. Detta är frågor som regeringen tar på stort allvar.

För att åstadkomma en hälso- och sjukvård som ges bättre förutsättningar än i dag att erbjuda en god och jämlik vård för hela befolkningen, inbegripet rättspsykiatri, uppdrog regeringen den 1 juni 2023 åt en parlamentariskt sammansatt kommitté, Vårdansvarskommittén, att ta fram beslutsunderlag som gör det möjligt att stegvis och långsiktigt införa ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården (dir. 2023:73). Uppdraget ska redovisas den 2 juni 2025. Kommitténs slutsatser kommer att bli viktiga för den fortsatta utvecklingen inom området.

För att stödja regionerna i deras arbete gav regeringen vidare i maj 2024 Socialstyrelsen i uppdrag att stärka och utveckla den psykiatriska tvångsvården och den rättspsykiatriska vården. I uppdraget ingår bland annat att genomföra kartläggningar och analyser för att utveckla kunskapen om den rättspsykiatriska vården ur olika aspekter. Detta är ett viktigt första steg för att kunna få närmare kännedom om de utvecklingsbehov som finns, exempelvis avseende beläggningsgrader, vårdtider och behovet av samverkan mellan regioner och kommuner för att få en effektiv och ändamålsenlig utskrivningsprocess.

När det gäller det ekonomiska läget för regionerna kan staten inte fullt ut kompensera för regionsektorns underskott. För att stödja regionerna i ett utmanande läge har regeringen dock avsatt cirka 10 miljarder kronor under 2024 inom ramen för dels ett sektorsbidrag till regionerna som omfattar 3 miljarder kronor, dels överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, som alla rör olika delar av hälso- och sjukvården. Mot bakgrund av den ekonomiska utvecklingen fördelar regeringen ytterligare tillskott till regionerna i form av ett andra sektorsbidrag om 6 miljarder kronor.

För att ge regionerna förutsättningar att stärka och utveckla arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention avsätter regeringen dessutom över 1,6 miljarder kronor 2024 genom en överenskommelse mellan staten och SKR. Dessa medel kan, beroende på huvudmännens prioriteringar, användas för att utveckla den rättspsykiatriska vården, till exempel genom att öka antalet vårdplatser.

Sammanfattningsvis genomför regeringen flera insatser för att stödja regionerna som huvudmän för hälso- och sjukvården och rättspsykiatri i ett utmanande ekonomiskt läge.

Anf. 23 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Anledningen till att jag skrev denna interpellation var att jag uppmärksammades på hur otroligt ansträngt läget är inom rättspsykiatri i hela landet.

Behovet av rättspsykiatrisk vård för allvarligt psykiskt sjuka som dömts för grova brott har ökat. Det ökade behovet av platser inom rättspsykiatri har varit särskilt tydligt under senare år. Antalet personer inom den slutna rättspsykiatriska vården har ökat med 9 procent.

Det är naturligtvis regionerna i landet som ansvarar för vården inom rättspsykiatri. Flera regioner har fått skjuta till resurser för att ta sig an platsbristen. Men som läget är har regionerna en väldigt ansträngd ekonomi. Jag delar inte riktigt den uppfattning som statsrådet delger, det vill säga att sjukvården har fått mycket resurser. Vi vet båda att vi har olika åsikter om det. Det hela innebär att när det finns brist i sjukvården får det även konsekvenser för rättspsykiatri.

Rättspsykiatri kan dock inte själv styra inflödet och heller inte riktigt utflödet av platser, det vill säga personer. Det innebär att man har svårt att påverka just det som jag vill prata om här i dag.

Vi är eniga om att det behövs straffskärpningar, och vi behöver ta tag i den fruktansvärda våldsspiralen i Sverige. Det är inte det vi talar om, utan det här handlar om konsekvenserna av straffskärpningarna.

Både vår och denna regering har byggt ut kriminalvården, fängelser, men det har inte nått rättspsykiatri. Det är därför jag tycker att det är viktigt att ta upp det här.

Problemen är många. Jag har under de senaste veckorna besökt rättspsykiatri och pratat med experter och berörda för att skapa mig en bild. Jag vill delge statsrådet den bild som jag har sett även om det kan vara att slå in öppna dörrar, men alla som lyssnar vet kanske inte hur läget är.

Först och främst har vi ökade köer. I snitt är den nationella beläggningsgraden nu 105 procent. Det finns alltså inte bara brister i Östergötland, som jag tar upp och som ligger mig nära, utan det finns en brist i hela Sverige. I Östergötland väntar 34 patienter som har dömts till rättspsykiatrisk vård på att få en plats. Det låter kanske inte mycket, men det är det.

Det förväntas en ökning eftersom domarna blir fler. Det kommer alltså inte att bli färre i kön framöver.

Var befinner sig då de här 34 personerna som väntar i Östergötland och de som väntar runt om i landet? Jo, de tar upp platser i redan fulla häkten. De tar även upp platser inom psykiatri, där det är ett väldigt högt tryck, och detta leder till en så kallad undanträngningseffekt. Det är också så att det finns människor som inte får vare sig vård eller tillsyn men som har dömts för allvarliga våldsbrott och behöver den vård som man kan få inom rättspsykiatri. De ska vara där, för det är det som de har dömts till.

Anf. 24 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag vill tacka Eva Lindh för interpellationen, för jag tycker att vi lite för sällan diskuterar rättspsykiatri och dess förutsättningar. Jag tror att vi båda kan känna en oro för att man ibland prioriterar ned den här typen av frågor, som inte riktigt är lika publika som andra frågor som rör hälso- och sjukvården.

Situationen inom rättspsykiatri i Sverige är ansträngd. Som Eva Lindh anför är det rimligt att se över huvudmannaskap och annat, vilket vi nu

också gör, för att åstadkomma den mest ändamålsenliga ordningen för den här typen av frågor.

Men vi måste göra saker här och nu. Vi har gett uppdrag om att analysera detta för att kunna se vad som ytterligare kan göras för att öka kvaliteten i den vård och de insatser man får. Här finns det ett stort utvecklingsbehov, både av tvångsvård generellt och inte minst av rättspsykiatrisk vård.

När man skrivs ut från rättspsykiatrisk vård finns en förhöjd risk för exempelvis suicid. Detta behöver vi verkligen arbeta med aktivt, och det ser jag fram emot att göra kommande år. Vi kommer att motta en utredning från Emma Henriksson om hur man kan jobba mer systematiskt med att förebygga suicid. Det innebär förstås den här typen av verksamheter. Inom ramen för dem ska vi göra mer av vad vi kan och ta reda på varför det ibland blir så att personer tar sitt liv i samband med utskrivning eller strax därefter. Den kunskapen behöver återföras. Vi vet att vi är lite för dåliga på att ta till oss den kunskapen.

Vi har en svår situation, och vi tar den på stort allvar. Vårdplatsbristen är någonting som regeringen jobbar mycket aktivt med att försöka göra saker åt med olika mått och steg. Vi har också gett ett särskilt uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg att utveckla tillsyn och uppföljning av rättspsykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård. Med hjälp av tillsyn kan vi se till att den blir bättre och fungerar bättre, vilket är en av lösningarna på kapacitetsfrågan; det är ofta när man har förutsättningar att lämna den rättspsykiatriska vården som den upphör. Det är viktigt att vi jobbar med kvalitetsfrågorna och vårdplatsfrågan men också förstås ser till att vi organiserar det här på ett så bra sätt som möjligt.

Det här är utsatta personer. Ja, de har begått grova brott. Men de är också ofta i mycket utsatta situationer. Det krävs att vi hanterar detta på ett sätt som skyddar allmänheten men också tar till vara deras intressen av att få en bra vård, så att de kan skrivas ut och återgå i samhället på ett bra sätt och fungera där på olika sätt, givetvis med stödinsatser från öppen rättspsykiatrisk vård och annan hälso- och sjukvård. Det tjänar vi alla på.

Anf. 25 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag instämmer verkligen i det som socialministern inledde med att säga: Vi talar alldeles för lite om rättspsykiatri. Det finns flera skäl till att jag anser det. Naturligtvis ska det vara en god vård för dem som är där. När man kommer ut ska man också ha goda förutsättningar att inte begå brott och att leva ett bättre liv. Det är också klart att det oroar när en del av de människor som har begått allvarliga brott och lider av allvarlig psykisk sjukdom inte har någon tillsyn eller vård och som det kallas är på fri fot.

Jag vill återkomma till några andra problem. Som jag sa råder man inte över utskrivningen av patienter. I Sverige har vi ett något annorlunda system, där det i de flesta fall är förvaltningsrätten som beslutar när en person ska få komma ut ur slutenvård. Just nu har vi en hel del personer som sitter inom rättspsykiatri och fortsatt är i slutenvård därför att kommunerna inte har de insatser som behövs för behandling i öppenvård. Det här måste vi göra någonting åt, så att vi klarar av att hantera det. Det är ju rättsvidrigt att man sitter kvar när man har avtjänat sitt straff och kan vara ute och få öppenvård i stället. Det är också så att det upptar en hel del platser. Med

tanke på mänskliga rättigheter och för att få fler platser är det här någonting som jag tycker att vi borde ta tag i.

Det är också så att 97 procent av dem som finns inom rättspsykiatri har haft kontakt med den psykiatriska vården tidigare, vilket är sorgligt. Det innebär att vi måste lägga mycket kraft på att verkligen bygga vidare den psykiatriska vård som vi har i Sverige. Hade vi gjort de insatserna kanske vi också hade kunnat förhindra att man hamnat i den här situationen.

Arbetsmiljön inom rättspsykiatri är otroligt hårt pressad. När man har en belägningsgrad på 105 procent innebär det att personalen blir pressad. Men en konsekvens av att det är fullt och trångt blir också att det riskerar att försämra den vård som personalen kan ge.

Jag vill också ta upp en fråga som jag själv inte riktigt har sett tidigare men som faktiskt blir väldigt tydlig i till exempel den rättspsykiatriska undersökning som gjordes av flickan som är misstänkt för mordet i Landskrona. Om hon döms kommer det kanske att bli rättspsykiatri. Hon är väldigt ung. När Statens institutionsstyrelse inte klarar av det här hamnar man inom rättspsykiatri. Det behövs en kompetensökning och ett annat sätt att arbeta inom rättspsykiatri när så unga personer finns där och kommer att finnas där framöver. Vi behöver verkligen titta på det.

Jag är inte en vän av att förstatliga hälso- och sjukvården. Men när det gäller just rättspsykiatri tror jag att det kan behövas ett nationellt intag och ett större statligt ansvar, eftersom man inte kan styra in och ut. Jag vill verkligen understryka att vi som nation – vi i riksdagen och regeringen – har ett stort ansvar för den situation som råder inom rättspsykiatri. Vi har ett stort ansvar för vården – jag tycker att vi ger otillräckliga resurser. När det gäller just rättspsykiatri blir det väldigt tydligt att vi måste stötta, så att det blir bättre förutsättningar.

Anf. 26 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag tackar åter Eva Lindh för detta. Jag har ingen annan uppfattning. Det här är viktiga frågor. Jag känner en allmän oro för att man i tuffa ekonomiska tider inte prioriterar den psykiatriska vården. Det gäller i synnerhet tvångsvård och rättspsykiatrisk vård.

Detta är angeläget, för det är fråga om utsatta personer. När det gäller rättspsykiatri är det personer som potentiellt kan vara farliga för omgivningen men som verkligen behöver stöd och insatser, precis som Eva Lindh sa, för att kunna skrivas ut. De ska få de stödinsatser de behöver för att kunna leva bra liv.

Det här är en bakgrund till att jag gav Socialstyrelsen i uppdrag att stärka och utveckla den psykiatriska tvångsvården och den rättspsykiatriska vården. Man ska göra kartläggningar, utveckla kunskap och få kännedom om vilka utvecklingsbehov som finns, inte minst vad avser samverkan mellan regioner och kommuner, för att klara utskrivningsprocesserna på ett bättre sätt än i dag. Man ska även titta på belägningsgrad, vårdtider och sådana saker.

Vårdplatsbrist har vi på många områden. Regeringen arbetar överlag mycket aktivt för att få fram fler vårdplatser. Det är en viktig sak.

Sedan har vi arbetet med att se över om vården ska styras mer av staten och i så fall på vilket sätt – om det ska ske helt eller delvis. Där behöver man naturligtvis också analysera förutsättningarna för rättspsykiatri. Jag

är som kristdemokrat en vän av förstatligande, men det är rätt som Eva Lindh säger: Det finns lite särskilda förutsättningar som rör just den rättspsykiatriska vården.

Jag tror att vi har skäl att återkomma till den här frågan och utveckla hur arbetet ska bedrivas. Hur ser platstillgången ut? Hur kan vi se till att utskrivningsprocesserna fungerar bättre, så att man kan få olika stödinsatser i öppenvården när det är möjligt? Det ska inte vara så att bristande samverkan eller att de här insatserna inte finns håller kvar personer inom rättspsykiatrin fast de inte skulle behöva vara kvar på det sättet. Detta är angeläget. Jag hoppas att vi kan fortsätta arbetet med de frågorna.

Anf. 27 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag har ägnat mina första två inlägg framför allt åt att beskriva problemen. Jag noterar det här med att förbättra tillsynen, vilket jag tror är jättebra för vi ser ju att det brister i dag. Jag tror också att det är bra med ökad kunskap; det motsätter jag mig aldrig.

Jag skulle dock verkligen vilja uppmana Jakob Forssmed att svara på den fråga gällandet läget här och nu som jag också ställde i interpellationen. Mycket av det som socialministern pratar om är ju långsiktigt, och även om vi kan ha olika åsikter om huvudmannaskapet kan vi väl vara överens om att det inte kommer att ske någon ändring i dag. Det ligger längre fram. Även förbättrad tillsyn och ökad kunskap ligger längre fram. Det händer inte här och nu.

Min fråga är därför vad socialministern avser att göra åt situationen här och nu. Jag kan bara konstatera att de bristande resurser som jag och många med mig anser att regeringen lägger när det gäller välfärden i stort och särskilt sjukvården också kommer att drabba rättspsykiatrin. Kan socialministern därför svara på vad han avser att göra här och nu? Kan socialministern arbeta för att de resurser som ska komma välfärden till del också blir fler? I dag är det otillräckligt.

Anf. 28 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Tack återigen till Eva Lindh för denna interpellation! Det är viktiga frågor, och jag kommer att fortsätta att arbeta för att vi ska få en bättre rättspsykiatrisk vård i Sverige.

Jag delar inte bilden att de tillskott som regionerna har fått är små eller obetydliga. De är historiskt stora, men det är en väldigt tuff ekonomisk situation. Jag kan känna en oro för att man prioriterar ned den psykiatriska vården mer än vad jag skulle önska att man gjorde, men jag råder inte över regionernas prioriteringar när det gäller detta. Med det huvudmannaskapssystem som vi har i dag är det inte jag som bestämmer över det.

Däremot har vi en överenskommelse med Sveriges kommuner och regioner om att utveckla och förbättra den psykiatriska vården, inbegripet rättspsykiatrin, och det är också viktigt för mig att följa upp att man använder dessa medel till att verkligen förbättra psykiatrin och inte använder dem i största allmänhet. Medlen ska gå till just detta.

Det uppdrag som jag har gett till Socialstyrelsen handlar inte bara om att utveckla kunskapen utan också om att förbättra och utveckla tvångspsykiatrin och rättspsykiatrin. Inte minst handlar det om samverkan mellan regioner och kommuner för att få en bättre utskrivning. Jag ser även att det här är någonting att arbeta med när det gäller det suicidförebyggande: att

se de här personerna, att ta in dem och göra mer för att de helt enkelt inte ska ta sina liv, vilket det i dagens system finns en ökad risk för när man skrivs ut.

Jag är öppen för att göra ytterligare saker och tar gärna emot inspel från Eva Lindh och andra gällande vad mer som kan göras kring detta. Vi fortsätter också att analysera huvudmannaskapsfrågan när det gäller detta och övrig hälso- och sjukvård.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2023/24:141
5 september

Svar på
interpellationer

§ 8 Svar på interpellation 2023/24:835 om skattemedel till islamister

Anf. 29 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Nima Gholam Ali Pour har frågat mig om jag avser att verka för en större kartläggning av hur mycket skattemedel som betalas ut till islamistiska organisationer i Sverige. Nima Gholam Ali Pour har också frågat mig om jag avser att verka för att beviljandet av skattemedel till islamistiska organisationer ska upphöra.

Inledningsvis vill jag understryka att ett starkt föreningsliv är en grundbult i den svenska demokratin. Stödet till föreningsliv och trossamfund bidrar till att ge alla människor samma grundläggande möjligheter att vara aktiva i civilsamhälle och religiöst liv och på så sätt vara delaktiga i det svenska samhället. Samtidigt är det angeläget att organisationer som på olika sätt agerar i strid med samhällets grundläggande värderingar inte ska kunna ta del av statligt stöd. Detta gäller oavsett om det handlar om trossamfund eller andra civilsamhällesorganisationer.

För regeringen är det viktigt att det införs moderna och rättssäkra villkor för statlig bidragsgivning som möjliggör att de myndigheter som prövar frågor om statligt stöd kan neka eller dra tillbaka bidrag till organisationer som bedriver verksamhet som riskerar att skada samhället. I våras beslutade regeringen om propositionen *Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor* (prop. 2023/24:119). I propositionen föreslår regeringen ett nytt demokrativillkor för statligt stöd till trossamfund och stöd ur Allmänna arvsfonden. Regeringen gör även bedömningen att ett likalydande demokrativillkor som det som föreslås för stöd ur Allmänna arvsfonden bör gälla för övrig statlig bidragsgivning som riktar sig till civilsamhället, om det inte är obehövligt.

Riksdagen beslutade i juni att anta propositionen. Det nya regelverket börjar att gälla den 1 januari 2025 och kommer att både möjliggöra bättre kontroll av de religiösa samfund och organisationer som får stöd från staten och göra det lättare att dra in stöd vid ett agerande i strid med samhällets grundläggande värderingar.

De brottsbekämpande myndigheterna kan redan i nuläget ingripa mot personer som är verksamma inom organisationer som används i brottsligt syfte. Det kriminaliserade området har byggts ut, bland annat genom det nyligen införda brottet deltagande i en terroristorganisation. Brottet innebär ett särskilt straffansvar för den som deltar i verksamheten i en terroristorganisation på ett sätt som är ägnat att främja, stärka eller understödja organisationen. Regeringen har dessutom nyligen presenterat en ny natio-

nell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism för att ge en långsiktig inriktning för arbetet lokalt, nationellt och internationellt.

En annan viktig fråga är det uppdrag regeringen har gett till Brottsförebyggande rådet, Brå, att vidta förberedelser inför inrättandet av en central stödfunktion vid Center mot våldsbejakande extremism, CVE, vid Brå (Ju2024/00674). Syftet med stödfunktionen är att förhindra att offentliga medel fördelas till våldsbejakande extremism och andra antidemokratiska miljöer. Regeringen avser att återkomma med förslag på författningsändringar som kommer att tydliggöra förutsättningarna för stödfunktionen.

Slutligen vill jag nämna att regeringen avser att tillsätta en utredning som ska se över förbud mot utländsk finansiering av bland annat trossamfund med kopplingar till islamism och extremism.

Anf. 30 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! I en rapport som jag beställde från riksdagens utredningstjänst förra året framkom det att 1,9 miljarder kronor har betalats ut till elva islamistiska organisationer från statliga myndigheter och regioner under en tjugoårsperiod. Det är självklart mycket mer skattemedel som betalas ut både till islamistiska och muslimska organisationer i Sverige, men den utredning jag refererar till är alltså begränsad till elva islamistiska organisationer. Dessutom är kommunernas utbetalningar av skattemedel inte inkluderade. Inte heller är det alla statliga myndigheter som har svarat.

Det utredningen visar är att utbetalningen av skattemedel till islamistiska organisationer uppgår till miljarder, inte miljoner. För de flesta i Sverige är detta anmärkningsvärt. Det är inte så att de flesta utgår ifrån att deras skattemedel ska hamna hos islamister eller muslimska organisationer.

Just de elva islamistiska organisationer som har mottagit dessa 1,9 miljarder kronor under en tjugoårsperiod har varit kantade av skandaler. Om vi tar Islamic Relief som exempel fick en av styrelseledamöterna i Islamic Reliefs centralorganisation avgå 2020 efter att han beskrivit Egyptens president Abd al-Fattah al-Sisi som "son till en judisk hallick" och kallat israeler "barnbarn till apor och svin". Denna styrelseledamot var även ordförande för Islamic Relief i Australien.

Kort därefter avslöjades det att ännu en styrelseledamot i Islamic Reliefs styrelse hade spridit antisemitism. Denna gång var det ordföranden i Islamic Relief Tyskland som hade prisat Hamas som "stora män" som "besvarat Muslimska brödraskapets gudomliga och heliga uppmaning".

Han hade även hyllat organisationens väpnade gren som hjältar. Tyska säkerhetsmyndigheter och forskare vid Försvarshögskolan i Sverige har slagit fast att Islamic Relief har kopplingar till Muslimska brödraskapet. Enligt den utredning som jag refererar till i interpellationen har Islamic Relief mottagit 1,3 miljarder kronor från svenska skattebetalare sedan 2005.

Trots skandalerna har stödet till Islamic Relief från svenska myndigheter varken upphört eller minskat. Granskning efter granskning har visat att organisationer som mottar stora summor av skattemedel i Sverige har kopplingar till Muslimska brödraskapet och andra islamistiska organisationer samt sprider den islamistiska ideologin. Frågan är varför skattemedel betalas ut till dessa organisationer när de sprider en sådan ideologi.

Samtidigt vill jag också nämna de positiva saker som sker tack vare denna regering, vilket är viktigt att ha i åtanke. I dag fick jag veta att Folk-

bildningsrådet avfinansierar Ibn Rushd. Det var på tiden. Bara i år har det publicerats två rapporter av Region Stockholm och Region Skåne där det framkommer att stening, misogyni och homofobi rättfärdigas i Ibn Rushds studiematerial. Det går alltså åt rätt håll när Ibn Rushd avfinansieras av Folkbildningsrådet. Men det finns fortfarande islamistiska organisationer som mottar skattemedel, och det är inte acceptabelt.

Prot. 2023/24:141
5 september

Svar på
interpellationer

Anf. 31 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Inledningsvis vill jag säga att de exempel på antisemitism som Nima Gholam Ali Pour tar upp här i kammaren är förfärliga. Naturligtvis ska inga skattepengar gå till att organisationer ska kunna ägna sig åt antisemitism. Det är ett gift i vårt samhälle.

Ingen ska känna sig hotad, utan alla människor ska ha möjligheten att fritt och tillsammans med andra utöva sin religion och ha sin kultur. Det gäller självklart även den judiska minoriteten, och detta står regeringen upp för mycket tydligt i alla sammanhang.

Jag tror att mitt svar på interpellationen visar vad regeringen gör, och Nima Gholam Ali Pour nämner också detta själv. Vi inför nu tydliga demokratikrav som man har att förhålla sig till. Tidigare har det funnits många olika regelverk, men nu blir det mycket tydligare vad som gäller. Det ger myndigheterna bättre förutsättningar att agera mot organisationer som är islamistiska och som förespråkar parallell rättsskipning eller den typen av saker. Möjligheterna blir nu betydligt större, och vi ser redan i dag att den här typen av förändringsarbete från regeringens sida har effekt.

Precis som nämndes här av interpellanten har också Folkbildningsrådet mot bakgrund av de nya reglerna beslutat sig för avfinansiering av Ibn Rushds studieförbund. Det här är ett viktigt arbete, och det handlar förstås också om att säkra bidragssystemens trovärdighet. Jag tycker att det är angeläget att alla religioner i Sverige ska kunna få olika typer av stöd och få finnas här. Religionsfrihet är oerhört viktigt. Men då gäller det också att vi på olika sätt säkerställer att stöd inte går till islamistisk extremism i Sverige.

Där har vi nu flera initiativ. Förutom det jag nämnde om de nya villkor som gäller för bidragsgivning till civilsamhället handlar det om stödfunktionen vid CVE som ska hjälpa till att identifiera detta. Det hjälper ju inte att ha bra villkor på ett papper, utan de måste också kunna implementeras och fungera i praktiken. Där tror jag att en sådan här stödfunktion kan ha en viktig roll.

Därtill avser vi att tillsätta en utredning för att se till att det inte i stället blir en omfattande utländsk finansiering av islamistisk extremism i Sverige. Det är också viktigt för att vi ska kunna stävja de avarter vi ser också i religiös miljö.

Anf. 32 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! År efter år fortsätter myndigheter, regioner och kommuner att stärka dessa islamistiska organisationer trots att skandal efter skandal dyker upp.

Redan i dag finns rätt mycket underlag när det gäller vilka organisationer som är islamistiska och har kopplingar till olika diktaturer och till Muslimska brödraskapet. Många av de islamistiska organisationer som tar emot dessa miljarder har gång på gång dykt upp i mediernas bevakning.

Vissa av organisationerna ägnar sig åt islamisering av det svenska samhället.

Varje år arrangerar Islamiska Fatwabyrån en Muhammedmarsch i Malmö. De arrangerar även ett ashuratåg till minne av Imam Husseins död. Vem är Imam Hussein? Egentligen borde det vara helt irrelevant eftersom Sverige inte är ett islamiskt land. Men organisationer som Islamiska Fatwabyrån håller på att göra islam till en allt större del av det offentliga rummet, och skattebetalarna betalar för det.

Är det verkligen folkets vilja att betala för denna islamisering av Sverige? Borde våra skattemedel gå till Muhammedmarscher i Malmö? Statsrådet kanske säger att Islamiska Fatwabyrån, som arrangerar dessa marscher, är som vilken svensk förening som helst. Men det är den inte. På deras Facebooksida står inte ett enda ord på svenska; alla talar arabiska. Ändå har de varje år sedan 2017 fått ungefär en halv miljon kronor från Myndigheten för stöd till trossamfund.

Med andra ord kan jag berätta för Malmöborna att dessa Muhammedmarscher och ashuratåg där svartklädda shiamuslimer marscherar genom Malmö helt och hållet finansieras av staten och därmed skattebetalarna. Det är nog många som undrar varför. Varför vill staten finansiera Muhammedmarscher?

Jag har all respekt för religionsfrihet. Men vad hände med att samlas i ett hus och be tillsammans utan att belasta skattebetalarna? Det skattebetalarna finansierar i dag handlar inte om religionsfrihet och att en viss grupp ska utöva sin religion. Skattebetalarna tvingas finansiera islamisternas ökande politiska inflytande och de islamiska marscher som organisationer som Islamiska Fatwabyrån genomför i Sverige tredje största stad.

Det är inte rättvist. Varför ska skattebetalarna finansiera sådant? Det är en fråga som jag tycker att statsrådet borde svara på i dag.

Faktum är att vi inte får veta så mycket om dessa islamistiska organisationer som skattebetalarna får finansiera. Då och då kommer det fram att de har kontakter med diktaturer i Mellanöstern eller med Muslimska brödraskapet. Sedan glöms det bort, och skattemedel fortsätter att betalas ut till samma organisationer. Vi har ingen aning om vilka värderingar dessa organisationer representerar. Plötsligt är de där och marscherar på gatorna för hylla någon Muhammed som levde i Mellanöstern på 600-talet.

Vad vi däremot vet är att dessa islamistiska organisationer gärna vill synas och höras i det offentliga rummet. De vill ha politiskt inflytande. De beskriver all kritik mot islam från politikernas sida som om det vore islamofobi. De vill begränsa vår yttrandefrihet. Det här är politiska organisationer med en politisk agenda.

Är detta verkligen något som skattebetalarna ska behöva finansiera?

Anf. 33 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag tror att det är bra att vara lite noga när det gäller de här frågorna. Vi har ett stöd till trossamfund för att det är en viktig del av religionsfriheten att trossamfund har goda möjligheter att tillhandahålla gudstjänstliv, bön och undervisning för sina medlemmar.

Trossamfunden bidrar också mycket på ett generellt plan i samhället. Inte minst i samband med kriser och i beredskapsfrågor och annat spelar de en viktig roll. De samverkar med myndigheter på olika sätt. Många av dem var väldigt viktiga under pandemin, bland annat när det gällde att föra

ut information till sina medlemmar. Det finns alltså ett stort värde i att vi har trossamfund av olika slag i ett land. Det handlar om att möta medborgarnas behov av platser och sammanhang där man finner glädje och kan utöva sin religion.

Det är ingen slump att detta är fastslaget i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Man ska, både enskilt och tillsammans med andra, ha möjlighet att göra detta. I religionsfriheten ingår förstås rätten till offentliga yttringar av ens religion. Alla behöver inte hålla med om yttringarna, men man har en möjlighet och en rätt att gå ut och berätta om sin religion och vad man tycker är viktigt och på så sätt försöka påverka andra människor.

Med det sagt har regeringen en mycket tydlig politik när det gäller att motverka islamistisk extremism och även säkerställa att pengar inte kommer till den typen av organisationer. Man måste klara av båda dessa saker.

Vi ska värna regionsfrihet och goda villkor och förutsättningar för religion – inte bara hemmavid, utan det ska också finnas olika typer av kyrkor och samfund. Det är en styrka för ett land. Det ska finnas möjlighet att avstå från religion helt och hållet, förstås. Inte minst för dem som vill lämna religioner är det otroligt viktigt att den möjligheten finns. Det ska också finnas en rätt till religion. Men den islamistiska extremismen och annan extremism som vill bygga en parallell rättskipning och fjärrmar sig från mänskliga rättigheter och demokratiska värden ska vi förstås inte understödja. Den har inte den platsen i samhället.

Anf. 34 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Jag vill tacka socialministern för svaret och för debatten i dag.

Jag har tidigare sagt att islam är en främmande religion i Sverige. Egentligen är ett sådant uttalande inte så kontroversiellt. Sverige är inget vakuum utan har en historia, kultur och värderingar. Islam har inte påverkat något av detta i högre grad utan är en tämligen ny företeelse i landet.

De flesta svenskar känner inte till de islamiska högtiderna, islamiska värderingar eller vad det islamiska budskapet är. Det är helt okej, eftersom det är en främmande religion vars teologer sitter och predikar från Teheran, Riyadh och Kairo. Men då undrar man: Varför behöver svenska skattebetalare betala för att denna religion ska få mer utrymme och inflytande i Sverige?

Ingen vänder sig mot religionsfriheten. Folk kan be till vem de vill. Men religionsfrihet innebär inte att skattebetalare ska betala för att en viss religion hela tiden ska få mer och mer utrymme och inflytande i samhället.

Det värsta är att staten inte ens har en helhetsbild av vart skattemedlen går och vad de används till. Det är märkligt att skattebetalare 2024 behöver finansiera en Muhammedmarsch i Malmö. Detta är inte normalt.

Jag menar att staten och därmed även skattebetalarna måste få en bättre bild av hur mycket skattemedel som faktiskt hamnar hos islamister varje år. Det kan ju vara så att folkets vilja är att islamister inte ska få ta del av skattemedel, och då får det faktiskt upphöra.

Anf. 35 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag vill tacka för den här debatten, där jag har fått tillfälle att klargöra regeringens syn på vikten av religionsfrihet, att muslimer

naturligtvis har rätt att finnas i och verka i Sverige och att olika religioner är viktiga för olika människor. Det är precis i sin ordning.

Jag har också redogjort för flera av de initiativ som regeringen har tagit och fortsätter ta när det gäller att bekämpa extremism, både islamistisk och annan, som hotar grundläggande värden. Dessa grundläggande värden är viktiga inte minst för att vi ska kunna upprätthålla religionsfriheten och också möjligheten att lämna exempelvis en religion, något som är helt grundläggande i en demokrati som den svenska. De åtgärderna kommer nu på plats en efter en och har redan fått effekt.

Däremot är ju regeringen och stödpartiet Sverigedemokraterna överens: Vi stöder trossamfund i Sverige, men vi gör det med ett tydligt regelverk. Vi stöder civilsamhällesorganisationer, men vi gör med ett tydligt regelverk. Detta gör vi för att värna det levande svenska civilsamhället och värna trossamfundens möjligheter att inom dessa grundläggande demokratiska värden finnas där för sina medlemmar. Då är det också viktigt att vi bekämpar olika typer av extremism.

Tack för debatten! Den kommer säkerligen att fortsätta på olika sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2023/24:834 om hot mot den lokala demokratin

Anf. 36 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Det är trevligt att vara tillbaka här i kammaren igen efter några månaders uppehåll från debattsidan.

Eva Lindh har frågat mig vilket besked regeringen har till kommunsektorn när det gäller det vi nu vet om fejkade konton, så kallade trollfabriker. Hon undrar också hur jag tänker agera för att säkra vårt demokratiska samhälle på lokal nivå och om jag avser att se över kommunallagens bestämmelser om partistöd för att tydligare reglera så att de pengar som betalas ut i lokalt partistöd faktiskt används för att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin.

Först vill jag säga att en av regeringens viktigaste uppgifter är att försvara den svenska demokratin och vårt öppna samhälle. Vi politiker som deltar i den offentliga debatten har ett särskilt stort ansvar att föregå med gott exempel och vara sakliga och tydliga både med våra budskap och med vilka vi är som avsändare. Detta gäller oavsett i vilka forum debatten förs, inklusive sociala medier.

Spridandet av falska uppgifter, rykten, desinformation och hat och hot bidrar till att öka motsättningarna i samhället, urholka förtroendet för våra institutioner och inte minst försvåra för våra lokalpolitiker att utföra sina uppdrag.

Partistöd är en del av den lokala demokratin i Sverige. Enligt kommunallagen (2017:725) får kommuner och regioner ge stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Det är kommunfullmäktige som beslutar om bidragets omfattning och formerna för det. Inför mandatperioden 2014–2018 ändrades kommunallagens regler om partistöd i syfte att bland annat förtydliga ändamålet med stödet och förbättra redovisningen av hur det används.

Varje år ska mottagare av partistöd lämna en skriftlig redovisning över hur stödet har använts. En särskild granskare bedömer om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt stödet. Om ett parti inte lämnar någon redovisning eller granskningsrapport kan fullmäktige besluta att pengar inte ska betalas ut till den mottagaren. Syftet är att skapa en öppenhet i fråga om varje partis användning av stöd, vilket ger allmänheten och medierna underlag för debatt i frågan. Sådana debatter pågår just nu i olika delar av landet, så bestämmelserna verkar ha uppnått sitt syfte.

Jag ser därför inte i dagsläget att det finns ett behov av att ändra kommunallagens bestämmelser om partistöd, men jag och regeringen kommer naturligtvis att fortsätta följa frågan.

Anf. 37 EVA LINDH (S):

Fru talman! Det står nu klart för alla att Sverigedemokraterna bedriver trollfabriker, fejkade konton som sprider hot och hat och lögner. Syftet är naturligtvis att försöka manipulera och skapa splittring. Det påverkar demokratin. Det påverkar oss alla i Sverige.

I debatten om hoten och hatet på nätet kan det ibland kännas som att det bara är politiker på nationell nivå som drabbas, men så är tyvärr inte fallet. Detta drabbar enskilda personer, utsatta grupper och organisationer, och det drabbar också lokala politiker ute i landet.

Vi vet att detta tystar, gör människor rädda att delta i debatter på olika forum och förhindrar att fler vill engagera sig i politiken framöver. Det är väldigt allvarliga konsekvenser. Just för att gruppen förtroendevalda så ofta missas ville jag lyfta den här frågan.

Jag ställde också frågan till civilministern vid en frågestund i våras. Då svarade civilministern att det hade gått för kort tid för att han skulle kunna svara. Därför lämnade jag in denna interpellation för att ge civilministern tid att tänka efter och svara på min fråga från frågestunden.

Det är naturligtvis så att det näst största partiet i Sverige, Sverigedemokraterna, begår ett allvarligt demokratiskt övergrepp med de trollkonton och trollfabriker som finns. Granskningen visar att man inte bara *har* fejkkonton på sociala medier utan att man *har många*. Detta påverkar hela debatten i Sverige.

Anledningen till att jag också lyfter upp frågan om partistödet i samma interpellation är att – precis som vi tidigare misstänkte – en hel del av partistödet som Sverigedemokraterna har fått för att bedriva lokalt arbete skickas vidare till partiet centralt. Det innebär att man också betalar de trollfabriker som partiet står för.

Vad är då partistöd, och varför är det jag tagit upp allvarligt? Vi har fria partier, fri nyhetsförmedling och opinionsbildning, och de är verkligen grundläggande inslag i en demokrati. I detta spelar partierna en stor roll. De har en viktig roll som opinionsbildare, och de ger väljarna alternativ kunskap och allt annat som behövs. Därför är också partistödet viktigt för partierna för att kunna arbeta inte bara kortsiktigt utan också långsiktigt, så att de vet att de har ekonomi att bedriva sitt partiarbete.

År 2014 skärptes lagstiftningen, och det har gjorts ytterligare en skärpning. Lagen skärptes för att verkligen stärka hur partifinansieringen ska se ut för att gynna demokratin lokalt. Men vi har sett exempel på, och det har lyfts upp i olika kommuner, att partistödet faktiskt inte har använts till vad det är ämnat för. Jag hoppas att civilministern, som har ansvaret för kom-

muner och regioner, har ett stort intresse för den lokala demokratin. Därför är dessa frågor mycket viktiga att ta upp.

Anf. 38 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Jag instämmer i Eva Lindhs påpekande att detta är viktiga frågor, och frågorna kanske inte alltid får den debatt och det utrymme som den lokala demokratin förtjänar. Jag tackar ledamoten för att hon har lyft upp frågorna i riksdagen.

Regeringspartierna och regeringsföreträdarna har varit tydliga med att ta avstånd från den typen av fejkade konton som uppmärksammades i maj, om jag inte minns helt fel. Jag tycker att regeringen var mycket tydlig i sin kommunikation.

Sedan är frågan hur lagstiftningen ska utformas så att den därmed är förenlig med yttrandefrihet och så vidare. Fekade konton kan inte isoleras till ett politiskt parti och en företeelse. Vi vet att fejkade konton förekommer mycket i sociala medier, och jag är rädd att det skadar demokratin och flödet. Jag tycker att man ska kunna lita på att det flöde man tar del av också är korrekt. Det skadar naturligtvis förtroendet för inte minst det offentliga samtalet. Där har regeringen varit tydlig.

Nu är frågan ställd till mig för att diskutera hur demokratin på den lokala nivån kan skyddas. Vi har aviserat en förändring i kommunallagen vad gäller skyddet för lokala politiker. Kommuner ska ha större ansvar för att stärka skyddet för vissa förtroendevalda. Det är viktigt. Många lokala politiker känner sig utsatta och otrygga, och många slutar tyvärr i förtid just för att de utsätts för mycket hot och yttre påtryckning. Det är allvarligt.

Jag är glad att vi kan gå fram med hemställan som vi har fått från Sveriges Kommuner och Regioner och göra om den till lagstiftning. Vi har båda hänvisat till den ändring som innebär att partierna måste redovisa till kommunfullmäktige vad deras partipengar går till för att de sedan ska kunna betala ut pengarna. Det är inte helt ovanligt att en del av partistödet går till den nationella nivån för att bland annat finansiera den service som många lokala och regionala distrikt och avdelningar får från nationell nivå. Det är i sig inget udda inslag utan det förekommer brett.

På de många kommunresor jag gör runt om i Sverige träffar jag många kommunalråd. Men frågan om fejkade konton eller sociala mediers påverkan på demokratin har aldrig kommit upp. Det verkar inte vara något överhängande problem om vi frågar de kommunpolitiska företrädarna runt om i Sverige. Det är viktigt att få med här.

Det har nu tillsatts en parlamentarisk kommitté, som justitieminister Gunnar Strömmer ansvarar för, som ska se över partifinansieringen, och den är parlamentariskt tillsatt. Sedan får vi se om kommittén kommer att lägga fram förslag för att ytterligare öka transparensen eller för att ställa ännu större krav på dem som tar emot partibidrag. Jag är lite osäker på exakt när betänkandet ska komma, men kommittén har verkat i drygt ett år, sedan sommaren 2023.

Vi får se vad kommittén kommer fram till. Det är mycket möjligt att den ser ett behov av att förändra kommunallagen. Då får vi ta den bollen där och då. När den kommittén ändå sitter tänker jag låta den få jobba i lugn och ro ett tag till.

Anf. 39 EVA LINDH (S):

Fru talman! Sveriges demokrati måste stå stark i hela landet, och det måste få kosta resurser, engagemang och kraft att verkligen stå upp för den lokala demokratin. Det är den som bygger hela landet.

Är detta ett problem? Jag tror att civilministern och jag har hört olika saker. Jag får ofta höra saker från inte bara partikollegor utan även från människor som oroar sig och som liksom jag har upplevt hot och hat på nätet. Det blir tydligt att det kommer från fejkkonton.

Ibland är det svårt att se, och ibland är det tydligare. Detta påverkar, och många människor känner verkligen en stark oro för och utmaningar i att fortsätta att vara förtroendevalda eftersom de upplever detta som mycket obehagligt.

Däremot vill jag tacka civilministern för det svar jag ändå har fått och som lästes upp här. Det blir tydligt att också civilministern tar avstånd från det som har hänt. Jag tror dock att tolkningen – det här är högst personligt, jag har inte gjort någon undersökning – är att detta inte har gjorts tillräckligt tydligt och att problemfokuseringen handlat mer om huruvida Tidöavtalet har brutits eller ej.

Vi i oppositionen och majoriteten, olika partier som försvarare av den lokala demokratin och demokratin i sin helhet, måste stå upp för att detta fenomen inte får förekomma oavsett vem som drabbas. Jag står upp för civilministern om det uttrycks hot och hat, om det finns fejkade konton, och det är viktigt att vi står upp för varandra. Det är också viktigt att stärka arbetet inte bara för oss i riksdagen, nationella politiker, utan även för den lokala demokratin.

Då går jag över till frågan om partistöd. När en revisionsbyrå granskade Sverigedemokraterna i Borlänges användning av partistödet fann de att en stor andel hade skickats iväg till riksorganisationen. Då sas det att anledningen var att de gör gemensamma inköp som de sedan ger avgiftsfritt till den lokala organisationen. Men det visade sig att när de fick inköpen fick de betala igen. Det här är *en* granskning som har gjorts, men jag tror inte att det har gjorts så stora granskningar på alla håll i Sverige. Vi kan ju ana att det här förekommer på andra ställen i landet, om det förekommer i Borlänge.

Jag vet att oron är stor för att partistödet missbrukas. Därför tycker jag att det är viktigt att vi verkligen stöttar den genomlysning och granskning som sker av partistödet och hur det används. Vi måste ta på allvar att oron för missbruket ökar när vi ser att en del av de pengar som skickas iväg från den lokala demokratin till den nationella nivån används för att betala för fejkkonton. Det är skillnaden, och det har framkommit i den granskning som till exempel *Kalla fakta* har gjort att partiet betalar anställda för att skapa fler fejkkonton.

Anf. 40 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Jag välkomnar alltid granskningar, exempelvis granskningar av huruvida kommuner följer de regelverk och lagar som finns. Det är alltid väldigt bra att detta görs.

Jag kan inte just fallet i Borlänge i detalj, men det är självklart så att kommunerna måste ta den här uppgiften på stort allvar. Vi kan ju se att implementeringen av exempelvis olika lagstiftningar och annat skiljer sig lite åt mellan kommunerna. Det är inte bra när det är så, tycker jag. Vi

måste kunna förvänta oss att kommunerna har kapacitet och kraft att följa gällande lagstiftning. Om det inte sker exempelvis vad gäller reglerna kring partistöd är det väldigt allvarligt, och om det visar sig att detta är ett stort problem måste jag på något sätt agera och exempelvis föra samtal med Sveriges Kommuner och Regioner, som jag tycker är en bra samtalspart i den här typen av frågor. Jag kollar gärna upp den frågan mer.

Både Eva Lindh och jag har ju en bakgrund som kommunpolitiker, så vi förstår båda två betydelsen av starka, robusta kommuner där förtroendevalda kan verka i trygghet och säkerhet. Vi vet att det finns problem med detta på sina håll. Det var också därför jag nämnde i mitt första inlägg att regeringen nu går vidare med att stärka åtgärderna för att skydda lokala förtroendevalda. Jag tycker att det är väldigt viktigt.

Jag vill också säga något som jag inte hann med i mitt första inlägg: Det pågår också en hel del EU-initiativ kring detta, för detta är ju en större fråga än enskilda fejkkonton från enskilda partier. Desinformation är ju en säkerhetsfråga. Det är en säkerhetsrisk. Det är en del av vår samlade försvarspolitik. Eva Lindh ska ha en interpellationsdebatt här med min statsrådskollega Carl-Oskar Bohlin där det också blir en bredare ansats i detta utifrån ett säkerhetspolitiskt perspektiv. Det här är alltså en fråga som regeringen jobbar med utifrån många olika initiativ, där bland andra Carl-Oskar Bohlin som minister för civilt försvar ansvarar för cybersäkerhetsfrågorna. Där pågår en hel del arbete för att säkra skyddet mot den typen av attacker mot Sverige.

Också inom EU pågår exempelvis införandet av Digital Services Act, där de digitala plattformarna och sociala medieplattformarna får mycket större ansvar för vad det är för information som läggs ut på deras olika nätverk. Jag välkomnar verkligen den lagstiftningen. Det pågår också andra EU-initiativ för att stärka skyddet, för att stärka demokratin och för att stärka tilliten till den information som vi alla kan ta del av på olika digitala plattformar.

Anf. 41 EVA LINDH (S):

Fru talman! När det gäller partistödet är det ändå så att en granskning visar att Sverigedemokraterna kräver in ungefär 22 miljoner kronor från sina lokala partiorganisationers partistöd. Ett annat parti kräver in ännu mer, men då det här har uppmärksammats mot bakgrund av detta med betalade trollfabriker tycker jag ändå att det finns anledning att verkligen ta det här på allvar.

Flera kommuner har nu lagt fram förslag på skärpningar och ska granska detta. Ute i kommunerna är det alltså precis som civilministern påpekade – det förs en debatt, och det kommer upp förslag och tankar om hur det här ska göras. Jag tycker att det verkligen finns anledning att se över användningen av partistödet. Annars undergräver vi ju det långsiktiga stödet för den lokala demokratin.

Jag vill också säga att jag verkligen välkomnar att man tittar på skyddet mot hot och våld när det gäller lokalpolitiker. Det är väldigt bra. Jag önskar bara att det här följs upp och att man verkligen krokarm i fråga om att det här inte är okej. På lång sikt men även nu finns ju risken att den här typen av våld gör att människor inte längre vill engagera sig politiskt. Det är också ett hot mot demokratin, men framför allt begränsar det debatter, offentliga debatter på sociala medier, därför att man blir rädd för att bli

angripen. Det är verkligen oroande, och det tror jag inte att civilministern vill se. Det vill i alla fall inte undertecknad, så jag hoppas att vi kan göra gemensam sak i att motverka detta.

Prot. 2023/24:141
5 september

*Svar på
interpellationer*

Anf. 42 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Det sistnämnda hoppas jag verkligen att det inte finns någon konflikt om. Våra intressen förenas fullkomligt i detta.

I denna fråga hoppas jag att vi ska ha så lite politisk polarisering som möjligt och att vi tillsammans kan stå upp för demokratin och det fria ordet men också värdighet i debatten så att människor kan lita på att det vi säger är sant och att det vi säger också kommer från den avsändare som de förväntar sig att de lyssnar på.

Jag är också väldigt orolig och har varit det under lång tid över den polariserande ton som finns inte minst på en del sociala medieplattformar. Det är ingenting som tilltalar mig över huvud taget. Men vi kommer aldrig att kunna lagstifta bort allt detta, utan här krävs det också mycket av en värderingsdebatt och en etisk debatt om hur vi talar om varandra och hur vi talar med varandra.

Som jag också hänvisade till tidigare har vi nu en parlamentarisk kommitté som sitter och tittar på partifinansieringen. Vi ska låta den göra sitt jobb, för det är mycket möjligt att den kommer att upptäcka saker i regelverket som behöver ändras eller delar där regelverket behöver ändras för att det ska vara transparent och för att vi verkligen ska kunna lita på att det partistöd vi ger också går till det som det är ämnat för. Låt kommittén slutföra sitt arbete! Jag tänker inte avbryta det arbetet utan låta den göra sitt arbete. Det är justitieminister Gunnar Strömmer som är ansvarig för tillsättandet av denna kommitté, och det ska bli spännande att se vad den kommer fram till.

Vi får se om kommittén föreslår ändringar som också påverkar det lokala partistödet. Det återstår att se. Det är ju alltid en avvägning – att detaljreglera för mycket kan i sin tur dra i demokratin, men att vara för tillåtande kan också vara ett hot mot demokratin. Hur man än vänder sig har man rumpan bak; det är problemet här i livet ibland.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2023/24:816 om samhällets beredskap mot påverkanskampanjer och vilseledande information

Anf. 43 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Eva Lindh har frågat mig hur jag avser att arbeta för att stärka samhällets beredskap mot påverkanskampanjer och vilseledande information. Eva Lindh har även frågat mig om de så kallade trollfabrikerna har påverkat regeringens arbete med beredskapen mot påverkanskampanjer och vilseledande information på något särskilt sätt.

Jag delar Eva Lindhs bedömning att vi befinner oss i ett allvarligt säkerhetsläge. Jag delar också Eva Lindhs bedömning av vikten av att stärka beredskapen mot påverkanskampanjer och vilseledande information.

Det har på senare år, inte minst i ljuset av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, blivit tydligt att vi inte bör underskatta vikten av en beredskap för att bemöta otillbörlig informationspåverkan. Det handlar bland annat om förmågan att identifiera och bemöta vilseledande information som sprids med syfte att destabilisera och polarisera våra samhällen och därmed riskerar att undergräva våra demokratiska processer och vårt demokratiska beslutsfattande. Det handlar också om att öka allmänhetens medvetande om hoten, riskerna och sårbarheterna kopplade till vår moderna informationsmiljö.

I januari 2022, bara veckor före Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, inrättades Myndigheten för psykologiskt försvar. Att Sverige har en egen myndighet helt inriktad på att förstärka det psykologiska försvaret är något som utmärker oss globalt. Det psykologiska försvaret utgör en central del i ett trovärdigt totalförsvar.

Myndigheten för psykologiskt försvar har i uppgift att identifiera, analysera och lämna stöd i bemötandet av otillbörlig informationspåverkan och annan vilseledande information som riktas mot Sverige eller svenska intressen. I begreppet otillbörlig informationspåverkan ligger att det handlar om påverkan från främmande makt. Myndigheten för psykologiskt försvar har alltså inte i uppgift att övervaka den inhemska debatten i Sverige.

I uppdraget för Myndigheten för psykologiskt försvar ingår att leda arbetet med att samordna och utveckla myndigheters och andra aktörers verksamhet inom Sveriges psykologiska försvar. Det psykologiska försvaret är något vi bygger tillsammans. I egenskap av minister för civilt försvar har jag därför återkommande under det senaste året kallat till möten med en bred krets av myndighetschefer för att diskutera just samverkan mellan myndigheter när det gäller att hantera otillbörlig informationspåverkan som riktas mot Sverige. Jag har för avsikt att fortsätta kalla till dessa möten, som jag ser som mycket meningsfulla och viktiga.

Med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget pågår just nu en upprustning av totalförsvaret. Arbetet med att stärka beredskapen mot otillbörlig informationspåverkan utgör en viktig del i det arbetet.

Anf. 44 EVA LINDH (S):

Fru talman! Sverige befinner sig fortsatt i ett mycket allvarligt säkerhetsläge. Ryssland bedriver krig i Europa – bara hundra mil härifrån rasar kriget i Ukraina. Denna olagliga och folkrättsvidriga invasion är inne på sitt tredje år. Vi vet att Rysslands ambitioner inte stannar vid Ukraina. Fler länder står på tur om Ukraina faller.

Det finns naturligtvis även andra hot ute i världen – en orolig värld. Sverige och svenska intressen är fortsatt måltavla för utländska riktade informationspåverkanskampanjer.

När omvärlden präglas av oroligheter försöker vissa att påverka bilden av verkligheten och ges ett större utrymme att göra det, genom att vilseleda med felaktig information eller vrida på sanningen lite i taget för att förvillan och missleda. Målet är att få oss alla att tveka om vad som är sant eller inte och tappa förtroendet för vårt samhälle. Detta är grunden för desinformation och påverkanskampanjer, och det påverkar oss alla mycket.

Det pågår en upprustning av såväl det civila som det militära försvaret; det är bra. Det är tydligt att det läggs särskild vikt, och behöver läggas särskild vikt, vid beredskapen mot det som vi talar om i dag.

Med den inledningen och med tanke på att vi är överens om att finns ett stort hot och att vi är i ett allvarligt läge är det lätt att tro att detta bara kommer utifrån, från främmande makt. Men det har blivit uppenbart att det också kommer inifrån, från kärnan av makten i vårt land. När samhällsprogrammet *Kalla fakta* visar hur Sverigedemokraternas partikansli driver en trollfabrik med fejkade konton innebär det att vi nu vet att det pågår betalade försök att påverka opinionen i Sverige. Metoden påminner om det vi ser från Ryssland, Iran och Kina liksom från extrema grupperingar på olika håll i Europa. Det innebär att situationen är allvarlig och säkerhetsläget allvarligt i sig, men detta gör det extra allvarligt.

Det var därför jag ställde frågan till statsrådet om tanken är att det ska finnas något särskilt agerande även när det gäller det som kommer inifrån. Precis som statsrådet sa görs mycket, men uppgiften är inte att övervaka den inhemska debatten. Min fråga gäller även just detta. Den situation som råder nu gör nämligen att hotet också kommer inifrån.

All den osäkerhet som hotet och hatet skapar, vilket betalas av Sveriges i alla fall i valet näst största parti, påverkar säkerhetsläget för oss alla. Det är därför jag ställer frågan: Hur tar statsrådet hänsyn till det internationella men också det nationella säkerhetsläget?

Anf. 45 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag är inte helt säker på att jag riktigt uppfattar vad det är Eva Lindh frågar om. Undrar Eva Lindh om vi ska använda svenska myndigheter för att lägga oss i den fria åsiktsbildningen i Sverige? Det är min motfråga. Det är så jag uppfattar frågan, men jag vill säkerställa att det är korrekt uppfattat.

Anf. 46 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag blir lite förvånad över att statsrådet benämner det som trollfabrikerna faktiskt gör, alltså sprider hot, hat och desinformation, som fri åsiktsbildning. Är det så statsrådet ser på detta? Ser han likadant på hur Ryssland och andra försöker använda påverkanskampanjer för att skapa osäkerhet i landet? Det undrar jag. I så fall har vi olika sätt att se på saken.

Jag tycker att det är otroligt viktigt med fri åsiktsbildning – det är vi inte oense om. Det är självklart viktigt att vi ska ha rätten att prata fritt. Yttrandefrihet och allt sådant är otroligt viktigt. Det är precis det jag vill säkra. Jag vill arbeta för att vi ska fortsätta stå upp för demokratin, yttrandefriheten och rätten att tycka vad man vill.

Men det är en helt annan sak att sprida hot, hat och desinformation. Det hotar yttrandefriheten, och det är därför jag frågade om regeringen har påverkats på något sätt av den kunskap man ändå har när det gäller Sverigedemokraterna och deras så kallade trollfabriker. Har det påverkat regeringens arbete med beredskapen mot påverkanskampanjer och vilseledande information på något särskilt sätt?

Det är ganska tydligt att mycket av det som sprids – jag är en av dem som har varit utsatt – kommer från fejkade konton. Men det sprids också information som en del faktiskt, precis som jag pratade om, kan uppfatta som något som långsamt förändrar bilden av verkligheten. Det är något

annat, och det är därför jag undrar hur statsrådet tänkte när han ställde sin fråga.

Jag hoppas förstås att Carl-Oskar Bohlin är lika upprörd som jag över det som har hänt. Det är ju väldigt allvarligt. Den här situationen är ett hot mot demokratin. Om Sverigedemokraterna fortsätter att agera på detta sätt känner jag mig inte särskilt trygg när det gäller hur valrörelser framöver ska fungera och hur demokratin ska fungera. Min förhoppning om att Sverigedemokraterna kommer att göra något åt detta är liten eftersom man å ena sidan har nekat till att det finns och å andra sidan har meddelat att man ska fortsätta att jobba som tidigare.

Så det är klart att vi måste förhålla oss till detta på något sätt. Jag tycker verkligen att det är upprörande. Jag är på allvar orolig för vad detta innebär för vår demokrati och för Sverige.

Anf. 47 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Detta är onekligen ett allvarligt ämne, och det ställer krav på oss alla att vi uttrycker oss med ett visst mått av precision och inte målar med alltför breda penseldrag och klumpar ihop olika storheter med varandra.

Låt mig börja med att säga att hot är kriminaliserat. Hot ska beivras av våra rättsvårdande myndigheter. Det har vi hela rättsväsendet till.

Det är ett problem att förtroendevalda, som fullgör en del av den demokratiska gärningen i Sverige, drabbas av hot. Det ska naturligtvis mötas med samhällets fulla kraft och ytterst beivras av rättsvårdande myndigheter. Hat är vissa fall också kriminaliserat.

Men sedan finns också sådant som är olämpligt men av olika skäl inte bör vara olagligt. Då kommer vi in på yttrandefrihetens territorium. Det vill säga: Om vi vill ha en ordning där allt som är misshagligt eller obehagligt ska vara olagligt har vi heller ingen yttrandefrihet kvar. Jag tror att det är bra att ha de rågångarna klara för sig i diskussionen.

Sedan tycker jag att man begår ett stort misstag, oavsett vad man tycker om olika partier som finns representerade i Sveriges riksdag, när man klumpar ihop dessa partier med antagonistiska stater och deras sätt att bedriva subversion och försöka påverka den fria åsiktsbildningen i Sverige.

Den fria åsiktsbildningen måste ha ett stort utrymme. Men vi måste också skydda oss mot utländska aktörer som vill skada Sverige och svenska intressen. Det är viktigt att göra distinktionen mellan dessa båda, för annars tror jag att vi ganska snart befinner oss på ett sluttande plan.

Motfrågan måste alltså vara: Vad är det i vår lagstiftning som Eva Lindh menar är otillräckligt i dag? Vad mer är det som borde vara straffbart och kriminaliserat? Det är ju detta verktyg vi använder för att komma åt sådant som vi som samhälle har bestämt att vi inte accepterar, till exempel hot. Det är brottsligt i de allra flesta fall, och det ska beivras av våra rättsvårdande myndigheter.

Det finns en underton i frågeställningen. Vi är alla överens om att det som avslöjades kopplat till anonyma konton och Sverigedemokraterna är djupt olämpligt. Som partier har vi alla framfört att vi tycker att man bör kommunicera i eget namn. Olika partier lever i olika grad upp till det, men att säga att det till exempel borde vara kriminaliserat är att gå ett väldigt långt steg längre.

Vi får inget svar av Eva Lindh här när det gäller var Socialdemokraterna drar gränsen. Vill ni inskränka yttrandefriheten? Vill ni kriminalisera flera typer av saker som i dag ligger inom ramen för den fria åsiktsbildningen och inte är kriminaliserat?

Jag tror att det är viktigt att ha detta klart för sig, för det finns en underton i frågeställningen som antyder att vi borde använda våra myndigheter till att agera åsiktspolis i den svenska debatten. Jag vill då bara varna för att det naturligtvis finns risker med en sådan linje, nämligen att vi inskränker några av de viktigaste friheter vi har i vårt land.

Anf. 48 EVA LINDH (S):

Fru talman! Fint att jag ändå har två minuter kvar att säga vad jag tycker.

Jag har inte på något sätt antytt att jag har några klara förslag till lagstiftning eller liknande. Min fråga var ställd mot bakgrund av att vi nu vet att det finns betalda fejkade konton som sprider hot, hat och vilseledande information, och jag undrade om detta på något sätt påverkar regeringens bedömning och om man har tänkt vidta några åtgärder. Det var min fråga.

Vi är naturligtvis överens om att påverkanskampanjer från andra länder inte är okej. Men något som jag vill skicka med statsrådet Carl-Oskar Bohlin är att det gör mycket skillnad hur man uttrycker sig och om man säger att man tycker att det här är okej eller inte.

Jag står upp för yttrandefriheten. Det är otroligt viktigt för mig. Demokratien är otroligt viktig för mig. Det tror jag också att den är för statsrådet. När nu demokratin blir utmanad av hot, hat och vilseledande information som inte bara kommer utifrån utan också inifrån – och vi vet dessutom att det är betalt av ett av våra största partier i Sverige – renderar det åtminstone hos mig en eftertanke om hur vi ska hantera detta för att försvara demokratin och stå upp för yttrandefriheten eftersom dessa företeelser faktiskt hotar den.

Min fråga är alltså hur man kommer att agera eller vad man planerar att göra. Vad är statsrådets syn på detta? Tycker han ens att detta är ett hot mot det som vi har pratat om, alltså vårt säkerhetsläge och framför allt yttrandefriheten och demokratin?

Anf. 49 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag har redan i tidigare inlägg givit uttryck för min uppfattning om olämpligheten i det som Eva Lindh refererar till. Men man måste också, som jag nämnde, hålla någon typ av rågång när det gäller hur man använder begreppen.

Hot är kriminaliserat. Vad gör vi då åt hot? Ja, vi använder våra rättsvårdande myndigheter för att beivra brott, punkt slut. Detta måste naturligtvis fortsätta, och det manifesteras i de stora satsningar som regeringen gör på rättsväsendet för att få en bättre uppklaringsgrad när det gäller alla brottstyper.

Eva Lindh uttrycker sig väldigt svepande om det som läggs Sverigedemokraterna till last. Jag kommer aldrig att ta det i försvar, men att lättvindigt påstå att Sverigedemokraterna gör sig skyldiga till brott – hot är ju brottsligt – är att gå ganska långt. Att klumpa ihop ett parti i Sveriges riksdag med påverkansaktörer i Ryssland är också att gå väldigt långt. Om vi verkligen värnar demokratin, vilket jag vet att vi båda gör, ställer det också

krav på oss att uttrycka oss med precision i den här typen av frågor snarare än att försöka jaga enkla politiska poäng.

Det är klart att allt detta bottnar i svåra intresseavvägningar där vi tycker att vår yttrandefrihet är viktig. Det kräver att sådant som är misslagligt, obekvämt och olämpligt kan och får sägas, oavsett vad vi tycker om det. Men det kräver naturligtvis också att när gränsen passeras för vad vi gemensamt har bestämt är brottsligt måste det beivras.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:

Skrivelser

2023/24:140 2024 års redogörelse för företag med statligt ägande

2023/24:153 Riksrevisionens rapport om Allmänna arvsfonden

2023/24:165 Riksrevisionens rapport om kortutbildade arbetssökandes övergång till reguljär utbildning

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående skrivelser skulle förlängas till och med *onsdagen den 25 september*.

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 30 augusti

2023/24:844 Nattågen till Jämtland

av Elisabeth Thand Ringqvist (C)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

den 2 september

2023/24:845 Tilläggsbidraget i bostadsbidraget

av Isabell Mixter (V)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2023/24:846 Luftföreningar och bilprovningen

av Jytte Guteland (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

den 3 september

2023/24:847 Skärpta krav på energieffektivisering

av Fredrik Olovsson (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:848 Industrins behov av kalk

av *Isak From* (S)

till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 30 augusti

2023/24:1085 Justeringar av reduktionsplikten för flygbranschen

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2023/24:1086 Försäljning av AP-fondernas fossila tillgångar

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet *Niklas Wykman* (M)

2023/24:1087 Bilateral avtal med Iran

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2023/24:1088 Mottagande av barn från Gaza

av *Karin Rågsjö* (V)

till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2023/24:1089 Regeringens agerande i samband med COP 29 i Azerbajdzjan

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2023/24:1090 Öppnande av det svenska Stasiarkivet

av *Björn Söder* (SD)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2023/24:1091 Tribunal för Syrien och Irak

av *Ola Möller* (S)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2023/24:1092 Möjlighet att dricka vin på träffpunkter för äldre

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till socialminister *Jakob Forssmed* (KD)

2023/24:1093 Avståndstagande under Natoproessen

av *Ola Möller* (S)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2023/24:1094 Indraget utvecklingsbistånd

av *Ola Möller* (S)

till statsrådet *Johan Forssell* (M)

2023/24:1095 Tillgången till god och säker mödra- och förlossningsvård

av *Sanna Backeskog* (S)

till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2023/24:1096 Regeringens beslutsprocess om så kallad gårdsförsäljning

av *Karin Sundin* (S)
till socialminister Jakob Forssmed (KD)

den 2 september

2023/24:1097 Azerbajdzjans svartlistning av parlamentariker

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:1098 Regeringens beräkningar av den nya reduktionsplikten

av *Rickard Nordin* (C)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

den 3 september

2023/24:1099 Brasiliens nedsläckning av X

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

den 4 september

2023/24:1100 Talgas skrivelse till regeringen

av *Isak From* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:1101 Dubbelspår på hela Nynäsbanan

av *Christian Lindefjärd* (SD)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2023/24:1102 Utvecklingen i Bangladesh

av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 29 augusti

2023/24:1056 Palestinska myndighetens stöd till Ryssland

av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet Johan Forssell (M)

2023/24:1057 Diplomatiska åtgärder efter palestinskt stöd till Ryssland

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

den 30 augusti

2023/24:1058 Yttrandefriheten i Storbritannien

av *Josef Fransson* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:1059 Väntetider hos Försäkringskassan

av *Tomas Eneroth* (S)
till statsrådet Anna Tenje (M)

2023/24:1061 Försäkringskassans handläggningstider

av *Isabell Mixter* (V)
till statsrådet Anna Tenje (M)

2023/24:1062 Diplomatiska åtgärder mot Somalia

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:1060 Transportstyrelsen och lättillgängliga kontroller via API:er

av *Niels Paarup-Petersen* (C)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

den 3 september

2023/24:1063 Borttagande av betyget F

av *Tomas Eneroth* (S)
till statsrådet Lotta Edholm (L)

2023/24:1064 Rättssäkerhet i Försäkringskassans handläggning

av *Nadja Awad* (V)
till statsrådet Anna Tenje (M)

den 4 september

2023/24:1072 Kravställan vid ansökan om dispens

av *Martina Johansson* (C)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2023/24:1074 Vårdpersonal som fortsätter arbeta trots återkallad legitimation

av *Yasmine Bladelius* (S)
till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2023/24:1075 Förordningar och föreskrifter för vätgasanläggningar

av *Josef Fransson* (SD)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:1076 Åtgärder mot överprissättning inom taxibranschen

av *Serkan Köse* (S)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2023/24:1077 Turkiets eventuella blockering av Natosamarbete med Israel

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:1078 MLA-avtalet med Hongkong

av *Markus Wiechel* (SD)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:1079 Fred och stabilitet i Taiwansundet

av *Markus Wiechel* (SD)
till försvarsminister Pål Jonson (M)

2023/24:1080 Spridningen av mpox

av *Karin Rågsjö* (V)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2023/24:1083 Sveriges agerande gentemot yazidierna och IS

av *Ola Möller* (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:1082 Terrorkopplingen inom Somalias regering

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:1081 Sverige i Nato

av *Markus Wiechel* (SD)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2023/24:1084 EU:s avtal med och finansiering av Kubas regim

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2023/24:1069 Rally på allmänna vägar

av *Monica Haider* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 14.28.

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till och med § 9 anf. 40 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA BLOMDAHL

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Svar på interpellation 2023/24:792 om ekonomisk jämsällldhet	2
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	2
Anf. 2 EVA LINDH (S)	2
Anf. 3 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	3
Anf. 4 EVA LINDH (S)	4
Anf. 5 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	5
Anf. 6 EVA LINDH (S)	6
Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	7
§ 5 Svar på interpellation 2023/24:833 om ett nytt skatteavtal med Portugal	7
Anf. 8 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	7
Anf. 9 FREDRIK OLOVSSON (S).....	8
Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	9
Anf. 11 FREDRIK OLOVSSON (S).....	9
Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	10
Anf. 13 FREDRIK OLOVSSON (S).....	11
Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	11
§ 6 Svar på interpellation 2023/24:827 om arbete på EU-nivå mot anonym påverkan.....	12
Anf. 15 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	12
Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S)	13
Anf. 17 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	14
Anf. 18 MATILDA ERNKRANS (S)	15
Anf. 19 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	16
Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S)	17
Anf. 21 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	17
§ 7 Svar på interpellation 2023/24:830 om rättspsykiatrin	18
Anf. 22 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	18
Anf. 23 EVA LINDH (S)	19
Anf. 24 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	19
Anf. 25 EVA LINDH (S)	20
Anf. 26 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	21
Anf. 27 EVA LINDH (S)	22
Anf. 28 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	22
§ 8 Svar på interpellation 2023/24:835 om skattemedel till islamister	23
Anf. 29 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	23
Anf. 30 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	24
Anf. 31 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	25
Anf. 32 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	25

Anf. 33 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	26
Anf. 34 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	27
Anf. 35 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	27
§ 9 Svar på interpellation 2023/24:834 om hot mot den lokala demokratin	28
Anf. 36 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	28
Anf. 37 EVA LINDH (S)	29
Anf. 38 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	30
Anf. 39 EVA LINDH (S)	31
Anf. 40 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	31
Anf. 41 EVA LINDH (S)	32
Anf. 42 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	33
§ 10 Svar på interpellation 2023/24:816 om samhällets beredskap mot påverkanskampanjer och vilseledande information.....	33
Anf. 43 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M)	33
Anf. 44 EVA LINDH (S)	34
Anf. 45 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M)	35
Anf. 46 EVA LINDH (S)	35
Anf. 47 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M)	36
Anf. 48 EVA LINDH (S)	37
Anf. 49 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M)	37
§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	38
§ 12 Anmälan om interpellationer	38
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	39
§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor	40
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 14.28.	42